Է· ՏԱՐԻ 1822 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 2 ՄԵՀԵԿԱՆ 4382 – Հ· Տ· 8 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1890 – Ն· Տ· 20 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1890 – ՀԻՃՐ· 29 ՃԷՄԱԶԻԻԼ ԱԽԸՐ 1307 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ Է ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՂՐԿԵԼ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible] ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌وك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ի Պոլիս համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	160
» »	Վեցամսեայ	» »	80
» »	Եռամսեայ	» »	40
Գաւառաց »	Տարեկան	» »	200
» »	Վեցամսեայ	» »	100
Օտար երկիրներու տարեկան	ֆրանք		56
» »	Վեցամսեայ	»	28

Դուրսէն ղրկուած յօդուածոց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է· Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր·

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 8 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

ԴԱՏԱՎՃԻՌ
ՓԱՌՆԷԼԵԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՈՅ

Աւասիկ եզրակացութիւնք Փառնէլեան Դատական Յանձնաժողովոյ երից դատաւորաց, որոց Տեղեկագրոյն մատուցումն երէկ ծանուցինք·

«Ա· Իբրեւ արդիւնք մեր քննութեանց, գտանք որ Խորհրդարանի ամբաստանեալ (Փառնէլեան) անդամք հաւաքաբար անդամակցած չեն դաշնակցութեան մը, որոյ նպատակն է եղեր Իռլանտայի բացարձակ անկախութիւնն հաստատել· Բայց նաեւ գտանք որ այս անդամներէ ոմանք, Պ· Տէյվիթի հետ, Հողային Դաշնակցութիւնն հիմնած են՝ անոր միջոցաւ բացարձակ անկախութիւն ապահովելու համար Իռլանտայի որպէս ինքնուրոյն ազգութիւն· (Յանձնաժողովը կը յիշէ այս իռլանտացի երեսփոխաններ, որոց մէջ Պ· Փառնէլի անունը չերեւիր)·

«Բ· Գտանք որ ամբաստանեալ անդամք դաւակցած են՝ Հողային վարձուց վճարումն արգիլելու համար, հողագործաց վրայ ճնշում ի գործ դնելով, որպէս զի այս կերպիւ աղքատացնեն եւ երկրէն արտաքսեն Իռլանտայի հողատէրերը, զորս «անգլիացի պահապան զօրք» կ'անուանէին·

«Գ· Մինչ Թայմզ կ'ամբաստանէր իռլանտական կուսակցութեան անդամները թէ ինչ ինչ առիթներով քաղաքագիտութիւն համարեցին հրապարակաւ պախարակել ոճրագործութիւններն, եւ միանգամայն հաւկցուցին իրենց կուսակցաց թէ այս պախարակումն իրենց անկեղծ համոզումը չէ, գտանք որ Թայմզի այս ամբաստանութիւն հիմնաւոր չէ· Բայց որոշ անպարտ կ'արձակենք զՊ· Փառնէլ եւ միւս ամբաստանեալները Ֆէնիքս Փարքի մարդասպանութեան մեղսակցութեան ամբաստանութենէն, եւ կը վճռենք թէ այն նամակ որոյ վրայ գլխաւորապէս յենած էր այս ամբաստանութիւն՝ շինծու է·

«Դ· Գտանք որ ամբաստանեալ երեսփոխանք ժողովրդեան մէջ ցրուած են Իռլանտական Աշխարհ անուն ամերիկեան լրագիրն եւ ուրիշ լրագրեր, որք գրգռութիւն յառաջ բերելու եւ յոճրագործութիւն թելադրելու կը ծառայէին·

«Ե· Գտանք որ ամբաստանեալ երեսփոխանք ժողովուրդն ուղղակի թելադրած չեն յոճրագործութիւն, այլ միայն քաջալերած են իրենց ազգակիցներն որ աչաբեկեն վարձականներն՝ իրենց պարտքերը չվճարելու համար հողատէրաց· Ասոր հետեւանքն եղած է որ քաջալերուած անձինք ոճիր եւ բռնութիւն ալ ի գործ դրած են· Բայց ապացուցեալ չէ այն ամբաստանութիւն թէ ամբաստանեալք գումարներ վճարած ըլլին քաջալերելու համար իրենց ազգակիցներն որ ոճիր գործեն·

«Զ· Մինչ Թայմզ կ'ամբաստանէր թէ այս երեսփոխանք բան մը չեն ըրած ոճրագործութեան առաջքն առնելու համար, եւ անկեղծապէս չեն պախարակած ոճրագործները, գտանք որ ամբաստանեալներէն ոմանք, եւ ի մասնաւորի Պ· Տէյվիթ, անկեղծապէս պախարակած են ոճիրներն ու բռնութեան արարքը· Բայց գտանք նաեւ որ ամբաստանեալք չեն պախարակած վարձականներն աչաբեկելու (Պոյքոթելու) դրութիւնն, որ ոճրագործութեան եւ բռնութեան առաջնորդած է, այլ ընդհակառակն՝ այս յոռի հետեւանաց տեղեակ լինելով "հանդերձ" յարատեւած են այն աչաբեկման դրութիւնը պաշտպանելու·

«Է· Գտանք որ ամբաստանեալ երեսփոխանք հողագործական ոճրով ամբաստանեալ իրենց ազգակիցները պաշտպանած եւ անոնց ընտանիքներն հոգացած են, բայց չէ ապացուցուած թէ այս երեսփոխանք մտերմութիւն հաստատած լինին հանրածանօթ ոճրագործներու հետ, կամ ի պատիւ անոնց հանդգանակութիւններ կատարած լինին, եւ կամ դրամ վճարած լինին՝ ոճրագործներն արդարութեան ձեռքէն փախցնելու նպատակաւ·

«Ը· Գտանք որ ստոյգ է այն առարկութիւն թէ ամբաստանեալք վճարումներ ըրած են իբրեւ փոխարինութիւն այն անձանց որք հողային ոճրագործութեանց կատարման առթիւ վնաս կրած էին·

«Թ· Գալով այն առարկութեան թէ ամբաստանեալք դրամական եւ բարոյական աջակցութիւն խնդրած եւ ստացած են ոճրագործութեան հանրածանօթ փաստաբանաց կողմէ, գտանք որ ամբաստանեալք աջակցութիւն խնդրած եւ դրամական նպաստ ստացած են Փաթրիք Ֆորտ անուն անձէն, որ իռլանտական խնդրոյ առթիւ ոճրագործութեան հանրածանօթ ջատագով մ'է· Բայց չէ ապացուցուած թէ ամբաստանեալք տեղեակ էին որ Ամերիկայի իռլանտական Քլան-Նա-Կաէլ յեղափոխական ընկերութիւնը կ'իշխէր Ազգային Դաշնակցութեան, կամ դրամ կը հաւաքէր Փառնէլեան խորհրդարանական հանդգանակութեան ի նպաստ· Ապացուցուած է թէ ամբաստանեալք աջակցութիւն ստացած են Ամերիկայի այն իռլանտական կուսակցութենէն որ «ֆիզիքական զօրութեան կիրառութիւն» կը ջատագովէր, կուսակցութիւն յորում կը բովանդակէր Քլան-Նա-Կաէլ եւս, եւ ամբաստանեալք, այս աջակցութիւնն ստանալու համար, այդ յեղափոխական կուսակցութեան արարքը պախարակելէն զգուշացած են·

«Կը մնան Պ· Փառնէլի դէմ երեք որոշ ամբաստանութիւնք·

(1) «Թէ Պ· Փառնէլ Իռլանտայի մէջ ի Քիլմէյնհէմ բանտարկեալ գտնուած միջոցին երբ կառավարական անձնաւորութիւնք ոմանք իրեն հետ բանակցութեան մտան, ինք գիտէր թէ Շէրիտան եւ Պոյթըն չարագործութեան պարագլուխ եղած էին, եւ հետեւապէս անոնց միջոցաւ չարագործութեանց վերջ տալ կ'ուզէր·»

Գտանք որ այս ամբաստանութիւն չէ ապացուցեալ·

(2) «Թէ Պ· Փառնէլ մտերմութիւն ունէր գլխաւոր Անպարտելեաց հետ (յեղափոխական կուսակցութիւն իռլանտական), թէ հաւանօրէն անոնցմէ իմացաւ թէ ի՛նչպիսի ոճիր մը գործել կը պատրաստուէին, երբ պատուոյ վրայ խօսք տալով բանտէն արձակեցաւ 1882 ապրիլ ամսուն, եւ թէ Ֆէնիքս Փարքի ոճրին անոնց գործը լինելը ճանչցաւ·»

Գտանք որ այս ամբաստանութիւն անհիմն է· Արդէն հաստատած ենք թէ «Անպարտելիք» Հողային Դաշնակցութեան մէկ ճիւղը չէին·

(3) «Թէ Պ· Փառնէլ 1883 յունուար 23ին բարեդէպ վճարում մ'ընելով միջոց տուաւ առ Ֆ· Պայրն՝ անգլիական արդարութեան ձեռքէն Ֆրանսա փախչելու·»

Գտանք որ Պ· Փառնէլ ո՛ւ եւ է վճարում չէ ըրած առ Ֆ· Պայրն՝ անոր ի Ֆրանսա փախուստը դիւրացնելու համար,

«Թայմզ Պ· Տէյվիթի դէմ ալ սա երկու որոշ ամբաստանութիւնները կ'ընէր·

(1) «Թէ Պ· Տէյվիթ Ֆէնիանական յեղափոխական ընկերութեան անդամ էր, եւ իբրեւ այն դատապարտութիւն կրած է, եւ Իռլանտայի Հողային Դաշնակցութեան նպաստած է այն գումարով որ հայթայթուած էր ոճրագործութեան եւ բռնութեան նպատակաւ·»

(2) «Թէ Պ· Տէյվիթ սերտ եւ մտերիմ ընկերակցութեամբ կապակցեալ էր Ամերիկայի յեղափոխական Իռլանտացւոց հետ որք ծայրայեղ գործողութիւն կը ջատագովէին, եւ այս հանգամանքով գլխաւոր միջնորդն եղած է դաշնակցութիւն յառաջ բերելու այս ծայրայեղ Իռլանտացւոց եւ Ամերիկայի Փառնէլեան — ինքնօրինական կուսակցութեան միջեւ· Թէ իռլանտական նոր շարժումն սկսուած էր ի ձեռն Ֆէնիանաց՝ Ֆէնիանական գումարներով· այդ շարժման հայրն էր Միքայէլ Տէյվիթ, դատապարտեալ Ֆէնիանն, եւ թէ Պ· Փառնէլի «սահմանադրական կազմակերպութիւնը» ծրագրուած էր Ֆէնիանական իմացականութեան զօրութեամբ, հիմնեալ Ֆէնիանական փոխառութեամբ եւ Ֆէնիանաց ձեռամբ մատակարարեալ·»

«Արդ, Տեղեկագրոյս ընթացքին մէջ ցոյց տուինք թէ Պ· Տէյվիթ Ֆէնիանական ընկերակցութեան մէկ անդամն էր, եւ իբրեւ այն դատապարտութիւն ալ կրած է, եւ դրամ ընդունած է հանգանակութենէ մը որոյ նպատակն էր հողային ոճրագործութիւն· Բայց գտանք որ Պ· Տէյվիթ այս գումարն ստացած է ո՛չ թէ Հողային Դաշնակցութեան կազմութեան համար, այլ հանրային կարծեաց մէջ յուզումն յառաջ բերելու համար որ այն Դաշնակցութեան կազմութեան առաջնորդած է· Ցոյց տուինք նաեւ թէ Պ· Տէյվիթ նոյն գումարն իւր անձնական քսակէն ետ տուած է յետոյ·

«Գալով այն ամբաստանութեան թէ Պ· Տէյվիթ սերտ յարաբերութեան մէջ էր բռնութիւն ջատագովող Ամերիկացի Իռլանտացւոց հետ, եւ գլխաւոր միջնորդն եղած է այն կուսակցութեան եւ Ամերիկայի Փառնէլեան — ինքնօրինական կուսակցութեան միջեւ դաշնակցութիւն յառաջ բերելու համար, գտանք թէ արդարեւ Պ· Տէյվիթ գլխաւոր միջնորդն եղած է այս դաշնակցութիւնն յառաջ բերելու համար·»·

* * *

Դատական լեզուի ամենայն զգուշութեամբ խմբագրուած այս դատավճռէ կ'երեւի թէ Պ· Փառնէլ եւ իւր պաշտօնակիցք գիտութեամբ ոճրագործներու մեղսակից ու խորհրդակից լինելու գլխաւոր ամբաստանութենէն անպարտ արձակուած են լիովին· Պ· Փառնէլ եւ իւր պաշտօնակիցք ալ խնդրոյն այս մասին եւեթ անգլիացի դատաւորաց դատողութեան յանձնուիլը կը խնդրէին· զի երբ թէ այս ամբաստանութիւնն հաստատելու համար Թայմզի յիշած նամակներն եւ այլ կարծեցեալ իրողութիւնք դիւրաւ կրնային քննուիլ եւ ճշմարտութիւնն երեւան հանուիլ· Գալով միւս քաղաքական կէտերուն, յորս երեք անգլիացի դատաւորք հողագործական պախարակելի յուզման մը բռնուած կը ցուցընեն զՊ· Փառնէլ եւ անոր ընկերներն, այն յուզում ինքնին պատժական օրէնքի խստութիւնները կամ հանրային կարծեաց դատապարտութիւնն հրաւիրող եղեռնագործութիւն մը չէր, եւ հետեւապէս Յանձնաժողովոյ Տեղեկագրոյն այս հատուածք Պ· Փառնէլի եւ ընկերաց անձնական պատուոյն չեն դպչէր, քանի որ կը բացատրուին Իռլանտայի եւ Անգլիոյ դարաւոր յարաբերութեանց ձգտեալ անկանոն վիճակաւ, զոր կարգի դնելու համար Կլատսթոնեանք կ'առաջարկեն ինքնօրինութիւն տալ Իռլանտայի, մինչ Պահպանողականք եւ Միութենական Ազատականք բաւ կը համարին մի կողմէ պատժական օրէնքներ խստացնել եւ միւս կողմէ իռլանտացի ժողովրդեան նիւթական ամենէն անխուսափելի պահանջումները գոհացնել հողատիրութեան եւ երկրագործական զանազան դիւրութեանց հաստատմամբ·

Թայմզ կ'ըսէ թէ Յանձնաժողովոյ Տեղեկագրոյն այն հատուածք որք իրաւունք կու տան իրեն՝ բաւ են ցոյց տալու թէ ինք օգտակար ծառայութիւն մը մատուցած է ազգին՝ Փառնէլեան վտանգին վրայ ուշադրութիւն հրաւիրելով· Բայց ընդհանրապէս նախարարական լրագիրք վիշտ կը զգան համբաւաւոր դատին այս ելից համար, որ նոր ոյժ մը կ'ուտայ իռլանտական կուսակցութեան, եւ զոր մեծաւ խնդութեամբ կ'ողջունէ Կլատսթոնեան մամուլը·

ՌՈՒՍԻԱ

Դեկտ· եւ յունուար ամսոց մէջ Օտեսայէ եւ Սեւաստափոլէ 11,894 զօրք շոգենաւ դրուելով Պաթում ղրկուեցան· Ռուս կառավարութիւնը ժամանակէ մ'ի վեր կ'աւելցնէ Կովկասիոյ զօրաց թիւը·

—Տեղական լրագրաց մէջ ծանուցուած էր արդէն Մայրաքաղաքիս մէջ ռուսական վարժարան մը հիմնելու դիտաւորութիւնն, ինչպէս կան իտալական, անգլիական եւ գերմանական վարժարանք· Փեթերպուրկի սլաւեան ընկերութեան խնդրանօք, Զարն արտօնած է այդ գաղափարին իրագործումն, եւ կը յուսացուի որ Պալքանեան երկրաց երիտասարդք պիտի օգտուին այդ հաստատութենէ·

* * *

Նօ- խոստովանած էր անցեալ օր, ինչպէս ծանոյց հեռագիրը, թէ ի Սիպերիա գործուած ծայրայեղութեանց վրայ Թայմզի պատմած մէկ նորագոյն դէպքն ալ սա է· Ժամանակ մը յառաջ Տիկին Նատիտա Սիհիտա, վարժուհի բարձրագոյն նախակրթարանաց, տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած էր· Ռուսական յեղափոխական Նարոդնայա Վոլիա լրագրին մի քանի թիւերն իւր տան մէջ գտնուած էին· Շատ ուսեալ եւ զարգացեալ կին մ'էր այս, եւ իւր պատիժը կը կրէր Քարայի բանտին մէջ, ուր ղրկուած են վերջերս տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեալ շատ մը քաղաքական յանցաւորք· Անցեալ դեկտ· ամսուն, Քարայի բանտին տնօրէնը պատճառով մը կը դրգռէ կը զայրացնէ զՏիկին Սիհիտա· Թէ ի՛նչ էր այս պատճառ՝ չի յայտնուիր, բայց կ'երեւի թէ ծանր բան մ'էր, քանի որ՝ ամեն հետեւանք աչքէն առնելով՝ Տիկին Սիհիտա կ'ապտակէ բանտապետն, որ կը հրամայէ իւր մարդոց՝ մերկացնել վարժուհին եւ խարազանել· Նոյն իսկ Նիքոլա Կայսեր ժամանակ նշանաւոր կանայց վրայ այսպիսի խստութիւնք ի գործ չէին դրուիր· Տիկին Սիհիտա զգացած վշտէն եւ ամօթէն ինքնասպան կը լինի, եւ անոր կրած անարգանաց վիճակակից չլինելու համար, իւր բանտակից բարեկամուհին Տիկին Մարիա Քովալեւսքայա, կին փրոֆ· Քովալեւսքայայի, նմանապէս թոյն առնլով ինքնասպան կը լինի·

Քարայի կանայց բանտէն քիչ հեռի կը գտնուի քաղաքական պատճառներով աքսորեալ արանց բանտն, եւ երկու բանտերու դատապարտեալք գաղտնի բայց յարատեւ հաղորդակցութեան մէջ են· Երբ այր բանտարկեալք կը լսեն Տիկին Սիհիտայի դժբախտութիւնն եւ ինքնասպանութիւնը, կը յուզուին, եւ իշխանութիւնք խիստ միջոցներ ի գործ դնել հարկ կը դատեն· Գաւառապետն ամենայն անճապարանօք ի Քարա կ'երթայ, ինչպէս կը ծանուցանէ տեղէն 1889 դեկտեմբեր 28ին գրուած նամակ մը·

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Վսեմ· Մելքոն խանի տեղ Լոնտոնի պարսկական դեսպան կարգուած Միրզա Մուհամմէտ Ալի Խան Վիեննա հասաւ, եւ անգլիացի թղթակիցք որք իրեն հետ տեսակցած են՝ կը հեռագրեն թէ զինուորական տեսքով փառաւոր մարդ մ'է իբր յիսնամեայ, որ անգլիերէն չի գիտեր բայց լաւ ֆրանսերէն կը խօսի· Ժամանակ մը Պոլսոյ մէջ ապրած լինելով, անգլիական կենաց վրայ քիչ շատ գաղափար ունի· Առաջին անգամ է որ Եւրոպա կ'այցէ·

ԴՈՒՔԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Փարիզի կոմսն որ դէպ ի Փուլսա կ'ուղեւորէր, չուզեց ճամբէն շեղիլ իւր աներոջ մահուան եւ իւր որդւոյն ձերբակալման հեռագրերն առնլով, եւ Փորթօ-Ռիքոյէ պատասխանեց հեռագրաւ որ այս վերջին դէպքի վրայ նորագոյն լուրեր իրեն հաղորդուին ի Հաւանա, ուր հասած է արդէն·

—Սպանիոյ խնամակալ-թագուհին եւ իւր կառավարութիւն այլեւս թոյլ չպիտի տան որ սպանիական հողին վրայ գաղտնի խորհրդակցութիւններ ընեն եւ մեքենայութիւններ նիւթեն Օրլէանեան գերդաստանի անդամք, որք ինչպէս Ֆրանսայի, Սպանիոյ մէջ եւս ժողովրդական համակրանք չեն վայելեր, իրենց կծծութեամբ եւ շահախնդրութեամբ, որով թէ՛ ի Ֆրանսա եւ թէ յՍպանիա իրենց անձնական հարստութիւնն աւելցնելու միայն հոգ տարած են, եւ կ'երեւի թէ նոյն շահախնդրական նպատակաւ է որ Ֆրանսայի եւ Սպանիոյ գահերն իրենց ձեռքն անցունելու բազմաթիւ փորձեր ըրած են ցարդ· Արդէն 1887 տարւոյն մէջ Պ· Սակաստայի դահլիճը ծանուցած էր թէ Օրլէանեանց Մոնփանսիէի դքսին մօտ գումարման թոյլ չպիտի տայ· Բայց եւ այնպէս դուքսը, Պրազիլիոյ վերջին եղելութեանց առթիւ, իւր ընտանեաց անդամներն հաւաքեց, եւ նորէն ու նորէն յանձնարարեց որ քաղաքական թեկնածուի դեր մը խաղցնել տան Օրլէանու դքսին· Սպանիոյ քաղաքական մարդիկ ընդհանրապէս կը կարծեն թէ Օրլէանու դքսին գործը կանխաւ պատրաստեալ բան մ'է իւր ընտանեաց եւ արքայական կուսակցապետաց կողմէ, որոց նպատակն է դուքսը բանտարկեալ պահել՝ երկրին մէջ յուզում յառաջ բերելու եւ եւրոպեան Արքունեաց համակրանքը շահելու համար·

Պ· ՓԱՌՆԷԼ

Իռլանտայի քաղաքային խորհուրդք, որք բաւ մեծ մասին իռլանտական կուսակցութեան անդամներէն բաղկացեալ են, խնդակցական ուղերձներ կը քուէարկեն, որով ուրախակից կը լինին առ Պ· Փառնէլ՝ Թայմզի դէմ իւր երկար դատին յաջող արդեանց համար, եւ կը կրկնեն հաւաստիքն իրենց վստահութեան իւր վրայ, իբրեւ պետ եւ առաջնորդ իռլանտացի ժողովրդեան·

ՔՐՈՒՓԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

Բրուսիոյ մէջ ամենէն հարուստ մարդն է Պ· Քրուփ, Էսէնի հռչակաւոր գործարանապետն թնդանօթի եւ պողպատեղինաց· Բրուսիոյ մէջ սովորութիւն է հրատարակել անհատներու վճարած տուրքերն, եւ այս հաշիւներէ կ'երեւի թէ Պ· Քրուփ անցեալ տարի 5,580,200 մարքի (279,000

—)(77 —)(

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԱՆՑԵԱԼԸ

Նօէլ եւ Անտրէ իրարու երես կը նայէին· Չէին հասկնար· Իրենց մտքէն այս տեսակ դժբաղդութիւն մը անցունելէ հեռի էին·

—Ձեզ կը զարմացնեմ, այնպէս չէ՞· Հայրերնիդ միմիայն յոգնած կ'երեւի ձեզ· Կը խօսի, կը խնդայ, մինչեւ իսկ կ'ուտէ· եթէ անկողնոյն մէջ պառկած չըլլար, բան մը փոխուած չպիտի երեւէր իր վրայ· Է՛հ, խեղճ բարեկամներս, ներեցէք ինձ եթէ վիշտ պիտի պատճառեմ ձեզ· Հայրերնիդ շաբաթը չի հաներ· Խորունկ եւ անբուժելի ցաւ մը մաշեցուցած է զինքը· Այն փառաւոր շէնքերէ միոյն կը նմանէր որք դարերով կանգուն կը մնան, որք դեռ երկար ժամանակ մնալու սահմանեալ կ'երեւին եւ որոց յանկարծական կործանումը կը տեսնենք, առանց պատճառի, որովհետեւ առջի օրը շատ տաք կամ շատ ցուրտ է եւ կամ սաստիկ հով փչած է, ո՞վ գիտէ· Ձեր հօր կեանքը կը կործանի, ու չկրնար այլ եւս վերականգնիլ·

Երկու երիտասարդք Պէրժըրօ դարձան· չէին համարձակէր ո՛չ խօսիլ ո՛չ իրարու երես նայիլ·

Երկուքն ալ անձայն կ'արտասուէին·

Ժէռթրիւտ որ վերնադաւթակին առջեւ կ'երթեւեկէր, եւ որ հեռուէն տեսած էր անոնց տոքթորին հետ խօսիլը, Ժէռթրիւտ զոր քահանայն ամեն օր իրեն հետ դղեակ կը տանէր, նախազգացում մը ունեցաւ·

Երբ անոնց վերադարձը տեսաւ, կարմրած աչքերով, հասկցաւ·

Եւ գունատ, թեւերը կախած, շրթունքը կիսաբաց, որովհետեւ, կը խեղդուէր եւ կ'զգար որ սրտին յուզմունքէն կը սեղմուէր, կ'սպասէ որ իր առջեւէն անցնին·

Եւ երբ անոնց հետ դէմ առ դէմ կը գտնուի, կը հարցաքննէ զանոնք·

—Պարոն երէց, կըսէ, կը ներէ՞ք ինձ· կուզէի գիտնալ...

—Ի՞նչ բան, Ժէռթրիւտ·

—Տոքթոր Պուրկէօյլը պարոն կոմսին վրայօք խօսեցա՞ւ ձեզ·

—Այո՛·

—Տոքթորը ինչպէ՞ս կը գտնէ հայրերնիդ·

Նօէլի եւ Անտրէի արցունքը վերստին հոսիլ սկսան·

—Շատ գէշ· պատասխանեց քահանայն· Հայրերնիս մահամերձ է·

—Տէ՛ր Աստուած, մրմնջեց Ժէռթրիւտ՝ տակնուվրայ եղած·

Երկու երիտասարդք կը հեռանան, դղեակ կը մտնեն· Իսկ Ժէռթրիւտ, դողահար, յստակ չի տեսներ· Ծունկերը կանգուն մնալու զօրութիւն չ'ունին· սաստիկ ջերմութիւն կը պատէ ճակատը· այնպէս կուգայ իրեն թէ գետինը կը բացուի ոտքերուն տակ, եւ թէ մարմինն հաւասարակշռութիւնը պիտի կորսնցունէ· Եւ արդարեւ կիյնայ ներքնադաւթակին առջեւ, կոյտի մը պէս անզգած· Սպասաւորք կը նշմարեն զինքը· Տէնիզ կը վազէ, կը հանէ· Խեղճ կինը խոհանոց կը փոխադրեն· Դժուարաւ կ'ապրի·

Բայց աչքերը բանալուն պէս, կը յիշէ·

—Տկարութիւն մը ունեցայ, կըսէ·

Եւ կը ջանայ ժպտիլ·

Որքա՛ն արցունքներ այդ ժպիտին մէջ·

Խոհանոցէն դուրս կ'ելլէ·

—Պարոն երէցը թերեւս ինձ պէտք ունենայ, կըսէ· Հօրը քով ըլլալու է· երթամ իրեն մօտ կենամ·

Եւ կերթայ զաւակը գտնել·

Կուզէ հոն ըլլալ, ամուսնոյն քով·

Եւ խորապէս յուզեալ, դեղձեւելով, վասն զի ինքն ալ տկար է, կը մրմնջէ·

—Խե՛ղճ Իւբալէնս, խե՛ղճ Իւբալէնս·

Նօէլ եւ Անտրէ իրենց հօրը քով են·

Քանի որ սա քանի մը ժամ միայն ունի ապրելու, չեն ուզեր այդ թանկագին կեանքէն վայրկեան մը, երկվայրկեան մը կորսնցունել·

Ի՞նչ պիտի ընէ Ժէռթրիւտ· Օգուտ քաղելով առանձնութեան վայրկեանէ մը, սենեկին մէջ որուն վրայ կը սաւառնի արդէն մահուան սեւ հրեշտակն, արդեօք դէպի անկողինը՞ պիտի երթայ եւ ինքզինքը պիտի ճանչցունէ՞ Վիլլատոնի·

Կամ թէ պիտի թողու որ ամուսինը մեռնի սա համոզմամբ թէ ինք խոնարհ եւ անձնուէր աղախին մըն է լոկ·

Կարելի՞ բան է այս·

Ցաւիտենական բաժանման պիտի կրնա՞յ հանդուրժել Ժէռթրիւտ, առանց անկից կարեկցութեան նայուածք մը ընդունելու, առանց զօրովանաց խօսք մը լսելու·

Օրը իրիկուն եղաւ առանց հիւանդին վիճակին մէջ փոփոխութիւն մը երեւան գալու· Նօէլ երիցատունը գացած էր, բայց երեկոյին դարձաւ, միշտ Ժէռթրիւտի հետ·

Անկողնոյն ստորոտը նստած է եղբօրը տեղ որ իր խուցն առանձնացած է քիչ մը քնանալու համար·

Նօէլ ուզած էր Ժէռթրիւտը երիցատունը թողուլ·

Ժէռթրիւտ խնդրեց որ այդպիսի բան մը չընէ· Եւ որովհետեւ քահանայն կը պնդէր, հէգ կնոջ աչքերն արտասուօք լեցուեցան·

Այն ատեն, տեղի տուաւ·

—Տարօրինակ կին, կըսէր քահանայն, հայրս եւ եղբայրս այնքան կը սիրէ որքան կը սիրեմ ես զանոնք, եւ մեզ սպառնացող դժբաղդութիւնը իր վրայ ալ կը ծանրանայ կարծես·

Դղեկին մէջ, Ժէռթրիւտ խնդիրք մըն ալ ուղղած էր անոր, արտասուալից աչօք·

—Պարոն երէց, ինձմէ գո՞հ էք· Ձեր ծառայութիւնը լաւ կընե՞մ· ձեզ լաւ կը դարմանե՞մ· ինձ ուղղելիք յանդիմանութիւն մը ունի՞ք·

—Ինձ շատ անձնուէր ես եւ քու ծառայութիւններէդ չեմ կրնար բաժնուիլ· Ինչո՞ւ այս հարցումը կ'ուղղես ինձ

—Ձեզմէ շնորհք մը պիտի խնդրեմ, պարոն երէց, որով վարձատրած պիտի ըլլաք իմ անձնուիրութիւնս·

—Շնո՞րհք մը, Ժէռթրիւտ·

—Զիս մի՛ հեռացունէք, պարոն երէց, թողէք որ անկիւն մը մնամ այն խուցին մէջ ուր կը մեռնի Պ· Վիլլատոն· Աղմուկ չեմ հաներ· Ձայնս չպիտի լսէք, ո՛չ իսկ պիտի տեսնէք զիս· պիտի աղօթեմ· Ես նշանակութիւն չունիմ· Խեղճուկ աղախին մըն եմ, բայց այնքա՛ն կը սիրեմ զձեզ ամենքդ, եթէ գիտնայի՛ք·

Եւ իր անճանաչելի դիմաց պատառուածքներուն մէջէն արցունքներ կը հոսէին·

—Այնպէս թո՛ղ ըլլայ, Ժէռթրիւտ, քանի որ կը փափաքիս· Արդէն, կրնայ ըլլալ որ քեզի պէտք ունենանք· Քովերնիս կեցի՛ր եւ աղօթէ՛ հօրս համար·

Խուցին մէջ որ տկար կերպով լուսաւորուած էր կանթեղով մը որ քիչ կը վառէր,—հիւանդին աչքերը չյոգնեցնելու համար,—Նօէլ եւ Ժէռթրիւտ միայն կային·

Վիլլատոն չէր քնանար, այլ կը մրափէր, յաճախակի արթննալով·

Իր շուրջն անցած դարձածներն աչքէն չէին վրիպիր·

Ժէռթրիւտ լուռ մնջիկ հաստատուած էր խուցին մէջ·

Հիւանդը լսեց անոր ներս մտնելն, որքա՛ն ալ որ զգուշութիւն ըրած էր· Դէպի աղախինը դարձաւ· Բայց որովհետեւ Ժէռթրիւտ մթութեան մէջ կեցած էր եւ Վիլլատոնի տեսութիւնը տկարացած էր հիւանդութեանը բերմամբ, չտեսաւ զանիկայ·

—Ո՞վ է հոն, հարցուց Նօէլի·

—Ժէռթրիւտն է, հայր իմ·

—Ինչո՞ւ համար·

—Իբրեւ շնորհք մը խնդրեց ինձմէ որ ձեր քով մնայ, խոստանալով անհանգիստ չընել զձեզ· Կ'ուզէ՞ք որ ճանբե՞նք զինքը·

—Ո՛չ· Այդ կինը կը սիրէ զքեզ· Թո՛ղ մնայ· Այս կերպով կրնաս քնանալ, հանգստանալ· Ինքը կը հսկէ, եւ եթէ բանի մը պէտք ունենամ, զինքը կը կոչեմ·

Գիշերուան մէկ մասը սահեցաւ· Քահանայն իր աղօթագիրքը կարդացած էր· կէս գիշերուն, Անտրէն պիտի գար որպէս զի ինք երթար քիչ մը հանգիստ առնուլ իր կարգին·

Վիլլատոն, քանի մը վայրկեանէ հետէ, տարօրինակ կերպով մը կը դիտէր Նօէլը· Կարծես կ'ուզէր գաղտնիք մը տալ անոր ու չէր համարձակէր·

Նայուածքն անոյշ ու երկչոտ էր միանգամայն, գորովալիր եւ վախկոտ·

—Նօէլ, ըսաւ յանկարծ, աւելի մօտեցի՛ր ինձ·

Նօէլ ընթերցումն ընդհատեց, աղօթագիրքը աթոռի մը վրայ դրաւ եւ հօրը մօտեցաւ·

—Տղա՛ս, ըսաւ ծերունին անոյշ ձայնով մը, սրտիդ մէջ դառնութիւն մը չե՞ս զգար ինձ դէմ·

—Ո՛չ, հայր իմ·

(Շարունակելի)

ոսկւոյ) եկամուտ վրայ տուրք վճարած է, մինչ նախորդ տարին իւր եկամուտ 4 միլիոն 380.000 մարք հաշուուած էր։ Ըսել է թէ մէկ տարւոյն միջոց իւր եկամուտ 60 հազար անգլ. ոսկի աւելցած է։ Մահաբեր գործեաց շինութիւնն աշխարհի ամենէն շահաւոր գործն է ուրեմն։

ԱՆՏՐԱՇԻ ԿՈՄՍ

Հեռագիրն երէկ ծանոյց Աւստրիոյ Հունգարիոյ նախկին վարչապետ Ճուլիուս Անտրաշի կոմսին մահն։ Հանգուցեալն, որ իբր 20 տարի քաղաքական երեւելի դեր մը կատարած է, Հունգարիոյ ամենէն ազնուական գերդաստանց միոյն կը պատկանէր։ Երբ Մաճառաց մինչեւ ցեղն տիրեց Հունգարիոյ, ցեղապետներէն մին էր Անտրաս, որ Անտրաշիներու նշանաւոր գերդաստանին նահապետն եղաւ։ Հանգուցեալն էր որդի Շարլ Անտրաշիի, որ անուն վաստկած է Թայի գետին ընթացքը կանոնաւորելու համար իւր յանդուգն աշխատութեամբք և քաղաքական գրքոյկներով, որք մեծապէս ուշադրութիւն գրաւեցին այն ժամանակներ։ Հանգուցեալն 1823ին ծնաւ ի Զեմփլին, և հետեւապէս 67 տարեկան էր։ Փեշթայի Համալսարանին մէջ գերազանց կրթութիւն մը ստանալով և օտար երկրաց մէջ ուղեւորութիւններ ընելով, 1847ին անդամ ընտրեցաւ Հունգարիոյ Երեսփոխանաց ժողովոյն։ Վրայ հասան 1848ի յեղափոխութիւնք, որք հին Եւրոպան ի հիմանց ցնցեցին։ Զեմփլինի կուսակալ կարգուելով մաճառական նոր Նախարարութեան կողմէ, երիտասարդ ազնուականն [illegible] գրգռեց գաւառին տեղական զինուորութիւնն, և ի Շվեխաթ, կայսերական զօրաց դէմ մաքառող առաջին Մաճառներէն մին եղաւ։ Ապստամբ մաճառ ազգին կառավարութիւնն, ի Տէյրէջին ապաստանելու հարկադրեալ, Անտրաշի կոմսին յանձնեց կարեւոր պաշտօն մը Բ. Դրան մօտ, խնդրելու համար Թուրքիոյ աջակցութիւնն ի նպաստ մաճառ ազգին։ Թէեւ արեւելեան ասպնջականութեամբ ընդունուեցաւ, բայց իւր պաշտօնին մէջ անյաջող եղաւ կոմս Անտրաշի։ Ֆրանձ Յովսէփ կայսեր զօրքերը, Փասքեւիչ զօրավարին հրամանաց ներքեւ գտնուող ռուս զօրաց աջակցութեամբ, ջախջախեցին մաճառական ապստամբութիւնն։ Ուրիշ մաճառ գործիչներու և ապստամբապետներու պէս, Անտրաշի կոմս եւս ի մահ դատապարտուեցաւ, Ֆրանձ Յովսէփ կայսր ստորագրեց մահապարտութեան հրամանագիրն այն մարդուն դէմ որ օր մը իւր Նախարարապետը պիտի լինէր։ Անտրաշի փախստական լինելով, իւր պատկերն ի կախաղան հանեցին ի գործադրութիւն պատժոյն։ Ժամանակ մ'ալ ի Թուրքիա մնալէ յետոյ, Փարիզ գնաց և հոն Կաթերին Քէնտէֆի կոմսուհւոյն հետ ամուսնացաւ։ Իւր մայր քանիցս միջնորդեց Աւստրիոյ կայսեր մօտ, որ կը պահանջէր զի մահապարտը ներում խնդրէր։ Սէգ Մաճառը միշտ մերժեց այս պայման, և 1860ին վերջապէս անպայման ներողութեան արժանացաւ։ Յաջորդ տարին Հունգարիոյ Երեսփ. Ժողովոյն անդամ ընտրուելով, երեւելի մաճառ քաղաքագէտ Ֆերէնց Տէաքի կուսակցութեան յարեցաւ, որ հանդարտութեամբ և հաստատամտութեամբ կը պահանջէր մաճառ ազգին սահմանադրական ազատութեանց վերահաստատումը։ Տէաք և Անտրաշի իրենց գաղափարաց յաղթանակը տեսան վերջապէս, և երբ 1867ին Պէօյսթ կոմսին վարչապետութեան օրով աւստրեւմաճառական երկեակ Սահմանադրութիւնն հաստատեցաւ, Անտրաշի Հունգարիոյ Նախարարապետ եղաւ, և այս պաշտօնով իւր վեհապետին հետ Փարիզ գնաց Արուեստահանդէսին, նաեւ յեգիպտոս և ի Թուրքիա՝ Սուէզի ջրանցքին բացման առթիւ, և քիչ քիչ այս փայլուն, չքեղ և խելացի Մաճառ Ֆրանձ Յովսէփ կայսեր ամենէն մտերիմ խորհրդականն եղաւ։

Պէօյսթ կոմս 1871 նոյեմ.ին հրաժարելով, մաճառ Նախարարապետ Անտրաշի կոմս Աւստրիոյ-Հունգարիոյ Նախարարապետ և արտաքին գործոց Նախարար եղաւ, միանգամայն կայս. Պալատան Նախարար։ 1872ին Պիսմարքի և Կորչաքովի հետ ներկայ էր Ռուսիոյ, Գերմանիոյ և Աւստրիոյ կայսերաց տեսակցութեան, յորում հաստատեցաւ Երից կայսերաց Դաշնակցութիւնն, որ Արեւելեան վերջին խնդրոյն մէջ մեծ դեր կատարեց, բայց այսօր յիշատակ մ'է լոկ։ Անտրաշի Գերմանիոյ հետ Աւստրիոյ սերտ Դաշնակցութեան գլխաւոր հաստատիչն եղաւ, որովհետեւ Պէօյսթ կոմս մինչեւ վերջը չէր կրցած հաշտուիլ Գերմանիոյ հետ [illegible] դէպքերէն ետքն, Անտրաշի երեւելի մասնակցութիւն մ'ունեցաւ արեւելեան գործոց կարգադրման մէջ, և «Անտրաշիի Յանուցագիրը» պատմական պաշտօնագիր մ'եղաւ։ Թուրքիոյ և Ռուսիոյ պատերազմին մէջ, չէզոք կեցաւ բոլորովին, և Այսթեֆանոսի դաշնագրոյն կնքումէն ետքը միայն գործօն դեր մը առաւ։ Նոյն միջոցին Պատուիրակութեանց քուէարկել տուաւ 60 միլիոն ֆիորինի վարկ մը, և Անգլիոյ և Գերմանիոյ հետ պնդեց և յաջողեցաւ փոխել տալու Այսթեֆանոսի աղետալի դաշնագիրը։ Պերլինի Վեհաժողովոյն մէջ Քարոլիի կոմսին և Պառոն Հէյմէրլէի հետ Աւստրիոյ լիազօր եղաւ, և որոշել տուաւ որ Պոսնա-Հերցեկ գրաւման ու կառավարման արտօնուի Աւստրիա։ 1878 յուլիս ամսուն աւստրեւմաճառ զօրքերը մտան հոն։ 1878ին Անտրաշի պսակեց իւր դիւանագիտութիւնն՝ Գերմանիոյ հետ յարձակողական և պաշտպանողական Դաշնակցութիւն մը կնքելով, և 1879 սեպտ.ին հրաժարեցաւ քաղաքական ասպարէզէն։ Իրեն յաջորդեց Պառոն Հէյմէրլէ, որուն յաջորդն է կոմս Քալնոքի, արդի Նախարարապետն և արտաքին գործոց Նախարարն Աւստրիոյ-Հունգարիոյ։

Ֆրանձ Յովսէփ կայսրն Ոսկեգեղման աւագ պատուանշանը տուած էր Անտրաշի կոմսին, նաեւ իւր իւղաներկ կենդանագիրն։ Անտրաշի ո՛չ միայն ներհուն քաղաքագէտ այլ և մեծ գիտնական մ'էր, կրօնքով կալվինական էր։ Իւր հիւանդութիւնն, քաղցկեղ, ընդերկար տանջեց զինք։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ուսումնական Խորհուրդն իւր վերջին նիստին մէջ զբաղեցաւ Տիպար-Վարժարանի հաստատութեան խնդրովն և որոշեց այս նպատակին յատկացնել Մայր վարժարանը, սահմանելով մատակարարութեան հիմնական կէտերը ներքին։ Խորհուրդը, նկատելով որ Մայր եկեղեցւոյ համար նոր Թաղական խորհուրդ մը պիտի ընտրուի սահմանադրապէս, այս նպատակի գործադրութիւնը վերապահեց նորա ընտրութեան։

Մանիսայէն ի Պատրիարքարան ուղղեալ հեռագիրք ծանուցանելով որ տեղւոյն առժամեայ Թաղական խորհուրդը՝ քահանայի մը խնդրոյն առթիւ, չորս հինգ օրէ ի վեր փակած է եկեղեցին, տնօրէնութիւն մը խնդրած են։ Պատրիարքարանի կողմէ հեռագրաւ ծանուցուած է իրենց՝ այդ առթիւ դիմել Զմիւռնիոյ պատրիարքական Գեր. Փոխանորդին, որուն գրուած է արդէն խնդիրը։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Երէկ Կեդրոնական Վարժարանին մէջ, յետ աւարտման դասախօսութեանց, դպրոցական փոքր հանդէս մը տեղի ունեցաւ ի ներկայութեան Կեդրոնական Նախակրթարանի և Կեդրոնական Վարժարանի բոլոր աշակերտաց, ուսուցչական մարմնոյն, և Խնամակալութեան անդամոց։ Վարժարանին կրօնագիտութեան և բարոյագիտութեան դասախօս Գեր. Գարեգին եպիսկ. Սրուանձտեանց նախագահեց։

Խնամակալութիւնն, ըստ վարժարանի ներքին կանոնագրին, պաշտօնապէս բաժնեց աշակերտաց ամսական նիշերու յայտագիրներն որք ծնողաց կողմէ ստորագրուելով, պիտի վերադարձուին Տեսչութեան։

Խնամակալութեան Ատենապետը ծանոյց աշակերտաց թէ բացառապէս այս տարւոյն վեցամսեայ քննութիւնք չը պիտի կատարուին նկատելով որ հիւանդութեանց առթիւ վարժարանին առժամեայ փակմամբ աշակերտք արդէն ամսոյ մը չափ զրկուած ըլլալով դասախօսութիւններէ, ժամանակ ալ [illegible] չէ գոհեն վեցամսեայ քննութեանց պատրաստութեան համար, ինչ որ մեծապէս պիտի վնասէ վարժարանի ծրագրին կանոնաւոր գործադրութեան։ Գոհունակութիւն յայտնեց վերջին ամիսներս վարժարանին բարեկարգութեան մասին ուսուցչաց և աշակերտաց ունեցած ընթացքին համար, և այդ բարեկարգ վիճակն յարատեւ պահելու մասին Խնամակալութեան նոր տնօրինութիւններն հաղորդեց։

Ապա, Սրբոց Վարդանանց նախատօնակին առթիւ, աշակերտք չարականներ երգեցին, և Գեր. Գարեգին եպիսկ. Սրուանձտեանց աշակերտաց ուղղեալ ջերմ յորդորականով մը հրաւէր կարդաց իրենց սրտին մէջ անխախտ պահել իրենց կրօնքն ու հաւատքն։

Ըստ սովորութեան վարժարանը փակեալ պիտի մնայ Բարեկենդանի առթիւ, մինչեւ յառաջիկայ երկուշաբթի։

Գարա-Քիլիսէէն կը գրեն մեզ թէ տեղւոյն ազգային վարժարանն, որ չորս տարիէ ի վեր կանոնաւորապէս կը շարունակէր Միացեալ Ընկերութեանց հոգատարութեամբ և տեղացւոց ձեռնտուութեամբ, այժմ փակուած կը մնայ, տեղացւոց անտարբերութեան պատճառաւ, որք կը զլանան տարուէ տարի վճարելու իրենց դրամական չնչին նպաստը։ Մեր թղթակիցը Կեդրոնական Վարչութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Գարաքիլիսէի կրթական այս ցաւալի կացութեան վրայ, և կը խնդրէ յաջող կարգադրութիւն մը ընել վարժարանին համար, որուն վրայ ցարդ 250 ոսկւոյ ծախք եղած է։

Ուսումնական Խորհուրդն հետեւեալ շրջաբերականն ուղղած է մայրաքաղաքիս Թաղական Խորհրդոց․

Մեծապատիւ Ատենապետ էֆէնտի
Պատուարժան Թաղական Խորհրդոյ,

Անցեալ տարւոյ օգոստոս 21 թուականաւ և 164 համարաւ շրջաբերական գրութեամբ մը Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ յանձնարարուած է Պատուարժան Թաղ. Խորհրդոց, որպէս զի հաճին ազգային վարժարանաց Բարեկարգութեան Հրահանգին Յաւելուածական տրամադրութեանց համաձայն՝ իրենց վարժարանաց Տնօրէնն կարգել, ինչպէս նաեւ՝ ըստ նոյն Հրահանգի, յուղարկել վարժարանաց նախորդ շրջանի վիճակագիրն, ներկային մատակարարութեան ելմտացոյցն, և ուշադրութիւն ընծայել Հրահանգին 21 րդ յօդուածին, որու տրամադրութեան համաձայն հարկ է Կրթական Տեսչութեան վաւերացմանը ներկայել նախակրթական ուսումն աւարտող աշակերտաց տրուած վկայականներն, իսկ ուսումնարանաց շրջանաւարտներու վկայականներն Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ կը տրուին (Սահմ. Յօդ. 45)։

Այս պարտականութիւնք թէեւ բացորոշակի գծուած և այլ և այլ առթիւ յիշուած են, սակայն Ուսումնական Խորհուրդս ցաւօք կը տեսնէ որ այս կանոնական գործողութիւնք մինչեւ ցարդ կատարուած չեն Թաղ. Խորհրդոց ոմանց կողմէ։

Վասն որոյ Ուսումնական Խորհուրդս գիտնալով որ կարելի չէ ազգային վարժարանաց բարեկարգութիւնն ապահովել, առանց վարչական Հրահանգին ճշգիւ գործադրութեան, և թէ Թաղ. Խորհրդոց պաշտօնին և պարտականութեանց հետ չհամաձայնիր Բարեկարգութեան Հրահանգին այսպէս անգործադրելի թողուլ, արժան դատեց սոյն երկրորդ շրջաբերականաւ յիշեցնել կանոնական տրամադրութեանց գործադրութեան պէտքը, և ըստ որում Պատուարժան Խորհուրդդ եւս ցարդ ո՛և է տեղեկութիւն մը հաղորդած չէ իւր Թաղին վարժարանին նկատմամբ, կը հրաւիրէ որ հաճի տասն և հնգօրեայ պայմանաժամու մէջ կարգել վարժարանին Տնօրէնն և յայտագրել, ինչպէս նաեւ մատուցանել մատակարարութեան ելմտացոյցն՝ վիճակագրական տեղեկագրով մը, պաշտօնէից ցուցակին՝ իւրաքանչիւրին ընտացած թոշակաւը։

Ուսումնական Խորհուրդս աներկմիտ է որ Պատ. Խորհուրդդ կը փութայ՝ առանց այլ եւս յապաղելու, գործադրել կանոնին տրամադրութիւններն և տեղեկագրել, և այնու ակնկալութեամբ կը մատուցանէ կանխաւ իւր յարգանաց հաւաստիքն։

Ի դիմաց Ուսումնական Խորհրդոյ

Ատենադպիր	Ատենապետ
Տ. ՏԱՏԵԱՆ	Ե. ԹԻՐԵԱՔԵԱՆ

30 յունուար 1890

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՀԱՅՈՑ ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ

[illegible] 18/2 մարտ 1889

ՊԱՐՏԻ		Օ. Ո.
Հանգանակութիւնք ըստ ցուցակի		360
Տոմսակք		470 67
Օթեակք և բացէն հասոյթ		71 65
Օտար քաղաքներէ նուէրք		133 19
		1035 51
ՊԱՀԱՆՋՔ	**Օ. Ո.**	
Վարձք թատրոնի	50 —	
Թղթեղէնք, տպագրութիւն, ազդ, ծանուցմունք, «քարինէ», թղթատարի ծախք, երթեւեկ եւն. եւն.	58 —	
Զարդարանք, ծաղիկներ, լուսավառութիւն, պարի վարձատուք եւն.	45 —	
Նուագարան	11 —	
Վարձք կլօսներու, հայկերաց, հրդեհի դէմ ապահովագրութիւն եւն.	12 54	176 54
Զուտ հասոյթ պարահանդէսի		858 97
		1035 51

Նախագահ	Դեր-Նախագահ
Մ. Հ. ՖՈՍԹԷՐ	Ս. ՄԱՔՍՈՒՏ
Քարտուղար	Գանձապետ
Կ. ՍԸՎԱՃԵԱՆ	Ժ. ԱՃԱՐԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. պալատան կահագործներէն Պ. Քարլոյի։

— —

ԼԷՅԼԷԻ ՌԱՂԱԻԲ

Այս իրիկուն իսլամաց Լէյլէի Ռաղաիպի տօնն է, այսինքն իսլամաց մարգարէին մօր յղութեան գիշերը։

Այս առթիւ այս գիշեր մայրաքաղաքիս մզկիթք և այլ կրօնական հաստատութիւնք կանթեղներով պիտի զարդարուին այս գիշեր և հանդիսաւոր աղօթքներ պիտի կատարուին վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանի։

Վաղն եւս բոլոր նախարարք և կրօնական, քաղաքական ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարք կայս. պալատ պիտի երթան ի շնորհաւորութիւն։

— —

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Նախարարաց Խորհրդոյ երեկի նիստին մէջ խորհրդակցութիւնք կատար ունեցան Բաժանթի տրոց գործադրութեան կանոնագրոյն ինչպէս նաեւ Թուրքիոյ և Գերմանիոյ միջեւ վերանորոգելի առեւտրական դաշնագրոյն նկատմամբ յատուկ յանձնաժողովոյ կողմէ պատրաստուած տեղեկագրոյ վրայ։

Ելմտական Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա չկրցաւ ներկայ գտնուիլ Նախարարաց Խորհրդոյ երեկի նիստին որովհետեւ Ն. Վսեմութիւն Ելմտական պաշտօնատան մէջ զբաղած էր Օսմ. Պանքայի տնօրէնին հետ խորհրդակցութիւններ կատարելով։

— —

ՊԱՇՏՕՆԷԻՑ ԱՄՍԱԹՈՇԱԿՔ

Կայս. Իրատէի մը համաձայն, որով հրամայուած էր մէկ մէկ ամսաթոշակ վճարել կառավարական բոլոր պաշտօնէից ու քարտուղարաց, երէկ մէկ մէկ ամսաթոշակ վճարուեցաւ Սպարապետի Դրան, Շէյխ-իւլ-Իսլամի Դրան և Մալիյէի ու Թնդանօթարանի պաշտօնէից։ Այսօր եւս միւս պաշտօնատանց ամսաթոշակներ պիտի վճարուին։

— —

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Նախարարաց Խորհուրդը քննելով այն որոշման տեղեկագիրն, որ Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան և Ռումէլիի երկաթուղեաց ընկերութեան միջեւ պատրաստուած էր Սիրքէճիի կայարանի շէնքին և յետ այսորիկ շինուելիք մթերանոցներու նկատմամբ, Վեհ. Սուլթանին մատուցած է զայն։

Արդ, այս առթիւ հարկ եղած կայս. Իրատէն եղած ըլլալով, հաղորդուած է Բ. Դրան։

— —

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿՆ

Թայմզին Կ. Պոլսոյ թղթակիցը սա լուրն հաղորդած էր փետր. 10 թուով․

«Օսմանեան բանակին վերակազմութեան համար Գերմանիոյ կողմէ ծրագիր մը մատուցուեր է առ Վեհ. Սուլթանն, Վիլհէլմ կայսեր նախաձեռնութեամբ. այդ ծրագիր ի մէջ այլոց կ'առաջարկէ որ օսմ. հետեւակազօրաց համազգեստք գերման հետեւակազօրաց համազգեստուց ձեւն ունենան և հեծելազօրաց համազգեստք՝ բրուսիացի գրահապատներուն։ Այս վերջիններէն երկու հեծելագունդ պիտի պատրաստուին որպէս զի Վեհ. Սուլթանն աչքէ անցունէ զանոնք. զրահք Գերմանիոյ յանձնարարուած են, իսկ բանակին հանդերձեղէնք այստեղ պիտի պատրաստուին։

Կ'ըսուի թէ զինուորական շրջանակաց մէջ մեծամեծ առարկութիւնք կ'ըլլան գերմանական առաջարկութեան դէմ, ելմտական և այլ պատճառներով»։

Լ. Հէրալտ սոյն հեռագիրն արտատպելէ յետոյ, բացարձակապէս կը հերքէ անոր ճշդութիւնն և կ'ըսէ թէ բոլորովին մտացածին են Թայմզի Կ. Պոլսոյ թղթակցին հաղորդած այս տեղեկութիւնք։ Ո՛չ այդ տեսակ ծրագիր մատուցած է և ո՛չ ալ այդպիսի առարկութիւն մը եղած է։

Այս աւուր թուրք լրագիրք եւս արտատպած են սոյն հերքումն։

— —

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ

Թաղապետական Զ. շրջանակի Նախագահ Պլաք պէյ բարձրագոյն իշխանութեան տեղեկագիր մը մատուցած էր՝ առաջարկելով առողջապահական քննիչ մարմին մը հաստատել, մնայուն կերպով։ Այս ծրագիր լաւ ընդունելութիւն գտնելով, բժշկական վերատեսչութեան յղուած է որպէս զի քննելով, անոր անմիջական գործադրութիւնն ապահովելու համար միջոցներ ձեռք առնուին։

— —

ՄԱԼԻՅԷՆ ԵՒ ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՆ

Օսմ. կայս. Պանքային ու Ելմտական Նախարարութեան միջեւ հաշուոց կարգադրութեան ծրագիրը Նախարարաց Խորհրդոյ կողմէ քննուելէ յետոյ, յատուկ մազպաթայով մը կայս. պալատ ղրկուած է, Վեհ. Սուլթանի վաւերացման մատուցուելու համար։

— —

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Անատօլուի երկաթուղւոյ ընկերութեան Էնկիւրիի մէջ ունեցած կեդրոնատեղին այրեր է, և կարելի չէ եղած հաշուետոմարներն ու թղթերն ազատել։

— —

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔԵՐ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն հրամայած է որ Քաղաքապետութեան յատուկ կենդանիք և այլոց վերաբերեալ տուրքերը զատ զատ վարձակալութեան տրուին, փոխանակ ամբողջութեամբ տրուելու, ինչպէս առաջները կ'ըլլար, զի այդ կերպիւ վարձակալք, շահով մը կը վաճառեն իրենց մենաշնորհն և այսպէս Քաղաքապետութեան հասոյթք կը վնասուին։

Արդ, ըստ տեղեկութեանց Հաքիքաթի, Քաղաքապետութեան պաշտօնեաներէ մին, տեղեկանալով որ այդ տրոց վարձակալութիւնն այս տարի եւս ամբողջութեամբ պիտի տրուի Նէնի Տինեա Տիփթրաքի էֆէնտիի, ինչպէս նախորդ տարիներն, և թէ Քաղաքապետութիւնը Տիփթրաքի էֆէնտիէ 2000 ոսկւոյ փոխառութիւն մ'ըրած ըլլալով որոշուած է որ այդ տրոց փոխարէնի վճարումն այդ 2000 ոսկւոյ հաշուէն, ծրագիր մը մատուցած է Քաղաքապետ Մազհար փաշայի առաջարկելով որ այդ տուրքերը զատ զատ վարձակալութեան տրուին։ Մազհար փաշա այդ ծրագիրը յանձնած է Քաղաքապետութեան ժողովին, որ կ'զբաղի անոր քննութեամբ։

— —

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ

Աւստրիական դեսպանատան խորհրդական Պ. Շիէգէլ Բէրսիթոֆ որ արձակուրդով բացակայ կը գտնուէր, մայրաքաղաքս վերադարձաւ պէտք եղած հրահանգներով՝ որպէս զի անմիջապէս բանակցութեան սկսի Բ. Դրան հետ, առեւտրական դաշնագրոյ վերանորոգման համար։ Թուրքիաւստրիական առեւտրական դաշնագրոյն պայմանաժամը կը լրանայ յուլիս 6ին (Ն. Տ)։

—Գալով անգլեթրքական առեւտրական դաշնագրոյն, կ'երեւի թէ Բ. Դուռը կայսերական դիւանատան հաղորդած է պէտք եղած լուսաբանութիւններն ի մասին երեք մաքսատրոց որք աննպաստ ազդեցութիւն մը ունին օսմ. վաճառականութեան վրայ։ Ասոնք են 8 առ 100 ներքին մաքսատուրքը, 1 առ 100 արտածման տուրքն և 2 առ 100 դրանսիդի տուրքը։

—Մաքսային վերատեսչութեան խորհրդական Պէրթրամ էֆէնտի իւր հիւանդութեան պատճառաւ չէ կրցած տակաւին աւարտել մաքսային միօրինակ սակագնոյ մը պատրաստութիւնն որուն ձեռնարկած էր։ Այս աշխատութիւն հաւանաբար աւարտի յառաջիկայ շաբթու, ի բաց առեալ քարիւղի և ռուսական ալիւրի վերաբերեալ մասն։

— —

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՇՄԻԼ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ

Թէպէտ ո՛ր և է պաշտօնական ազդ չ'հրատարակուեցաւ տակաւին, սակայն յայտնի իրողութիւն մ'է արդէն թէ «Վիլթալի Շմիլ և Որդիք» անուն պատրաստ հանդերձեղինաց վաճառատունն, որ ի Ղալաթիա, իւր վճարումները դադրեցուցեր է փետրուար 1էն ի վեր, 27,000 օսմ. ոսկւոյ բացով։ Կ. Պոլսոյ հրապարակը շատ փոքր բաժին մը, 3-4000 ոսկի միայն, ունի այդ պարտուց մէջ. այս գումարը կը պահանջեն Լէվի Բէզազէի օղլու, Քամոնտօ դրամատունը և քանի մը յանձնակատարք։ Մնացեալ վնասը կը կրեն Վիէննայի տուները որոց ասուեղէն յանձնարարուած էր, ինչպէս նաեւ անգլիական, գերմանական, փրանսական և այլ հրապարակները։

Շմիլ վաճառատունը հիմնուած էր տասնեւհինգ տարի առաջ Վիլթալի Շմիլի կողմէ որ նախ պարզ պաշտօնեայ, յետոյ տնօրէն և յետոյ ընկերակից եղաւ Վ. Թիրինկ վաճառատան։ Հիմնարկուին մահէն յետոյ, այդ վաճառատան տնօրինութիւնն յանձնեցին իր երեք որդիք, «Վ. Շմիլ և Որդիք» անուամբ։

Իրաւ է թէ սնանկացեալ վաճառատունը կարեւոր գործառնութիւններ կ'ընէր և մասնաճիւղեր ունէր Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ Այսու հանդերձ բացը կարեւոր կ'երեւի. ուստի պաշտօնական հաստատման սպասելու է անոր ստուգութիւնը ճշդելու համար։ «Վ. Շմիլ և Որդիք» ընկերութիւնը կազմող երեք եղբարց մին օսմանեան հպատակ է և միւս երկուքը գերմանական։ Ուստի չգիտցուիր թէ ո՛ր իշխանութիւնք պիտի զբաղին այս սնանկութեան վերաբերեալ դատերով։ Փաստաբան Պ. Ռէֆէլ հաշուեխարդար կարգուած է։ Կ'ըսուի թէ սնանկացեալ վաճառատունն իր պարտուց փոխարէն 100ին 10 վճարում ընելու պատրաստ է։ Պահանջատիրաց առաջին գումարումը տեղի կ'ունենայ այսօր։ (Մօնիթէօր)

— —

ԴԱՏԱՊԱՐՏԵԱԼ ՆԱՒԱՊԵՏ ՄԸ

Մախսուսէի Շէրֆ շոգենաւի նաւապետը հազարապետ Ահմէտ էֆէնտի, որ իւր շոգենաւն Բըզ Գուլէի առջեւ անգլիական Տօր շոգենաւին բախելով վնասներու պատճառ եղած էր, զինուորական ատեանի մը առջեւ դատուած և դատապարտուած է երկու ամսուան բանտարկութեան և յետոյ իբրեւ երկրորդ նաւապետ ծառայելու օսմանեան նաւերու մէջ։ Այս որոշում վաւերացած է կայս. Իրատէով։

Երեքշաբթի գիշեր Մեծ չուկայի Մէրճան աղա խանին մէջ գողութիւն մը տեղի ունեցաւ։ Քէօսէլճէի վաճառական Քիոսցի Աղեքսանդրոսի սենեակը բացուելով, դրամարկղը կոտրուեցաւ և երեք հազար ղրուշէ աւելի դրամ, ժամացոյցի ոսկի շղթայ մը, երկու ոսկի արժող օղեր և երեք հատ Ռումէլիի երկաթուղւոյ արժէթուղթ գողցուեցան։

Քննութիւնք կատարուելով տեսնուեցաւ թէ սենեակը բացուած էր կիցը գտնուած Քէօսէլճէի վաճառական Աւետիս աղայի սենեկին բանալիով և թէ այդ երկու սենեակներու միջեւ գտնուած պատը ծակուած է։ Գողերը հինգ հատ գործիքներ ձգած են անդ, որոց միջոցաւ կոտրած են դրամարկղը։

—Քաղաքապետութեան ժողովն որոշած է որ կառավարական հաստատութեանց միս հայթայթող վաճառականք Նիկոմիդիոյ և Ադրիանուպոլսոյ ներսերէն միայն առնուն հարկ եղած միսն և Նիկոմիդիոյ ու Ադրիանուպոլսէն այս կողմը գտնուած տեղերէն միս չառնուն, որպէս զի մսի գնոյն մայրաքաղաքիս մէջ բարձրացման և մսավաճառներու շահադիտութեան տեղի չը տրուի։

—Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին խորհրդական Շէֆգաթի էֆէնտի, մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ ըլլալով, բացակայ կը գտնուի իւր պաշտօնատեղին։

—Ոստիկանութեան պաշտօնեայք երկու խարեբայներ ձերբակալեցին մին շոգենաւներու միջնորդ Սարգիս և միւսն մակուկավար Էմմանուէլ։ Այս երկու խարեբայներ երէկ Երզրումցի Իսա անուն մարդուն և իւր ընկերաց 46 մէճիտ առած էին իբրեւ նաւավարձք և մակոյկով ժամ մը ծովին վրայ թափառելէ յետոյ կրկին անգամ ցամաք վերադարձած էին ըսելով որ շոգենաւը վաղը պիտի ճամբայ ելնէ։

—Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ [illegible] և [illegible] պիտի կոչուին վերջերս Գերմանիայէ բերուած 31 և 32 թիւ թորբիտոները։

—Վեհ. Սուլթանը դրամական պարգեւ մը շնորհած է Թունուսցի Մուսթաֆա փաշայի, որ այժմ մայրաքաղաքս կը գտնուի։

—Երէկ իրիկուն մէկ քանի չարագործք Ղալաթիոյ յունաց եկեղեցւոյն մօտ Պիլէճիքցի Տ. Ղազարոս անուն հայ քահանայ մը կողոպտեցին։ Այդ չարագործք քահանային մօտեցան և «դու զմեզ կողոպտեցիր, վրադ պիտի խուզարկենք» ըսելով քահանային քսակը յափշտակեցին և սկսան փախչիլ։ Քահանայն կասկածելով, քսակը փնտռեց և տեսնելով որ անհետացած է, սկսաւ քսակահատները հալածել։ Նոյն պահուն մէկ քանի ոստիկանք հասնելով, յաջողեցան չարագործներէ մին ձերբակալել, որ Բասիլ անուն Հելլենացի վաղեմի չարագործ մ'էր։ Վրան խուզարկուելով, 16 հատ օսմ. ոսկի, 3 հատ Փրանսական ոսկի և 44 հատ քառորդ մէճիտիէ գտնուեցան։ Ոստիկանք անոր ընկերները փնտռելու սկսան։

—Կայս. հրամանաւ Ճիտտէի մէջ նաւարան մը պիտի շինուի։ Նաւարանի յատուկ գործիքներն ու մեքենայները Եւրոպայէն պիտի բերուին։ Ծովային Նախարարութիւնն հէվալէ մը ղրկած է Հիճազի կուսակալութեան, նաւարանին շինութեան ծախուց համար։

Ծովային Նախարարութիւնն որոշած է կամ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ և կամ Պէնկազիի մէջ նաւարան մը և աւազան մը շինել։ Նոյնպէս այդ երկու տեղերու մէջ եւս քարափներ և նաւահանգիստներ շինել։

—Տօլմա Պաղչէի կազարանին վերանորոգման և բարեկարգութեան համար Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ կազմեալ յանձնաժողովին պատրաստած տեղեկագիրն ու քարտէսներն յանձնուած են Թնդանօթարանի վերատեսչութեան, որուն յանձնուած է այդ կազարանի տեսչութիւնը։

Թնդանօթարանի վերատեսչութիւնն յատուկ պաշտօնեայներ կարգած է, որք սկսած են քննել այդ տեղեկագիրն ու քարտէսները։

Այս առաւօտ Սամսոնէ հասած նամակ մը հետեւեալը կը հաղորդէ մեզ.

Ամսոյս 3 չորեքշաբթի օրը Ֆասուլեաճեան թատերական խմբին առաջին դերասանուհի Օրիորդ Հերանոյշի, որ ոչ նուազ ծանօթ է Պոլսոյ հասարակութեան իւր արհեստին մէջ ունեցած ճարտարութեամբ, յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսն կատարուեցաւ նուագարանաց առաջնորդութեամբ և ի ներկայութեան խուռն բազմութեան։

Այս առթիւ դերասանապետ Ֆասուլեաճեան էֆ. 40 ոսկի նուիրած է տեղւոյն եկեղեցւոյն, խնդրելով որ Օր. Հերանոյշի մարմինն ըստ իւր փափաքանց եկեղեցւոյն բակին մէջ ամփոփուի։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՓՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Տիկին Սանտրէ-Բաքարի և Տիկին Մունիէի Կ. Պոլիս հասնելէն ի վեր, Պ. Բլօտիւսի խմբին ներկայացումներն յաջողութեամբ կը պսակուին։ Այդ երկու առաջնակարգ երգչուհիք՝ միանալով նորեկ առաջնորդներու՝ Պ. Պ. Կրիվէլի, Պալանքէի ու Սանտրէի հետ, փայլուն կերպով կը ներկայացնեն ընտիր օփէռէթներ։ Երեքշաբթի գիշեր Նոր Թատրոնի սրահն ամբողջովին լցուած էր, և նոյնը կը յուսացուի նաեւ այս գիշերուան համար, յորում պիտի ներկայացուի,

ՄԵԾ ՄՕՂՈԼԸ
LE GRAND MOGOLE

Օփէռա-պուֆ երեք արարուածով։ Գլխաւոր դերերը պիտի կատարեն տիկնայք Սանտրէ-Բաքար և Պրիւուլ, և Պ. Պ. Սանտրէ, Պալանքէ, Ֆերվիլ, Կրիվէլ և այլք։

* *

Պ. Բլօտիւսի խմբին նախորդ դերասանուհիներէն տիկին Սիւզան տը Ֆօնթանժ երէկ Խտիվլէի շոգենաւով Աղեքսանդրիա ուղեւորեցաւ ուր ներկայացումներ պիտի տայ Պ. Արման Տիւտէքրդրի հետ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Պուտաբեշթ, 19 փետր.

Անտրաշի կոմսին մարմինը վաղը հոս պիտի բերուի և Գիտութեանց Ակադեմիային պալատան մէջ ի ցոյց պիտի դրուի. Կրօնական արարողութիւնը տեղի պիտի ունենայ ուրբաթ. մարմինն ապա պիտի փոխադրուի կոմսին հայրենական կալուածը։

Կայսրուհի-Թագուհին ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Անտրաշի կոմսուհւոյն։

Նախարարապետն Երեսփոխանաց ժողովոյն պիտի առաջարկէ յիշատակարան մը կանգնել ի Պուտաբեշթ Անտրաշի կոմսին։

Լոնտոն, 19 փետր.

Երեսփոխանաց ժողովն 240ի դէմ 307 ձայնով մերժեց Պ. Բառնէլի առաջարկն որ կը պարսաւէր կառավարութեան իռլանտական աշխարհավարութիւնը։

Վիեննա, 19 փետր.

Պեդերսպուրկէն Բոլիթիշէ Գորեսպոնտենցի ուղղեալ նամակ մը կը հաւաստէ թէ ռուսական կառավարութիւնը Պուլկարիոյ նկատմամբ միշտ նոյն կարծիքն ունի թէ անհրաժեշտ է պուլկարական խնդիրը լուծել Պերլինի դաշնագրոյն հիման վրայ։ Սոյն համոզում այնչափ անդրդուելի է որ ռուս կառավարութիւնն հարկ չ'համարիր լուծման ժամը փութացնել, բան մը որ կրնայ վտանգի ենթարկել Եւրոպիոյ խաղաղութիւնն, որուն պահպանման մէջ ամենէն աւելի շահ ունի Ռուսիա։

Բարիզ, 19 փետր.

Ոստիկանութեան վերատեսուչն հաստատեր է թէ Օրլէանի դքսին այցելելու արտօնութիւն խնդրող անձանց թիւն օրինաւոր սահմանէն շատ աւելի է։

Փեթերսպուրկ, 19 փետր.

Կառավարական ակմբոց մէջ չի կարծուիր որ յաջող արդիւնք ունենայ Գերմանիոյ առաջարկած գործաւորական դեսպանախորհուրդը։

Փարիզ, 19

Զրոյց կար թէ Օրլէանու դուքսը առաջիկայ շաբաթ պիտի արձակուի և սահմանագլուխ տարուի։ Բայց նախարարական պաշտօնարանաց մէջ այս տեղեկութիւն չի հաստատուիր։

Այսօր ի Պզանսոն Զօր. Նէկրիէ, Է. զօրաբանակին հրամատարութիւնը ստանձնելով, ըսաւ. «Այս սահմանագլխոց պահպանումն ինձ վստահելով, կառավարութիւնը ծանր պարտականութիւններ կը դնէ իմ վրայ, զորս պիտի կատարեմ, և գիտեմ որ երկիրը լիովին կը վստահի թէ սիրով և փութաջանութեամբ պիտի կատարէք ամեն հարկաւոր զոհողութիւնները։»

Վիեննա, 19

Աւստրիոյ երեսփ. ժողովոյն մէջ, ատենապետ Պ. Սմոլքա, Անտրաշի կոմսին մահը ծանուցանելով, յիշեց նորա ծառայութիւններն, մանաւանդ Աւստրիոյ և Գերմանիոյ նիզակակցութիւնն. ժողովն որոշեց ցաւակցական հեռագիր ուղղել առ տիկին կոմսուհի Անտրաշի։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 8 փետրուար

Օսմանեան Գօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ. Սէրի		19 31
Պօրսայի գոցուելէն վերջը	»	19 33
Բերայի մէջ	»	19 33
Առաւօտուն բացուելուն	»	19 34
Կէս օրին	»	19 34 1/2

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	45 13
Այս առաւօտ	45 11
Կէս օր	45 11

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	41
»	B. »	25 10
»	C. »	20 05

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ.	Լր.	4 25
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ.	»	8 26
Պանք տը Գօնս.	»	»	7 15
Ռօս. Շանժ է վալեօր	»	»	4 36
Թրամուէյ	»	»	177 1/2
Ռումէլի երկաթուղի		Ֆր.	73 7/8
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ		»	— —
Բաժնեթուղթ Լավրիոնի		Գ. Կ.	116

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 25
Անգլիական ոսկի	»	110 13
Իմփէրիալ	»	90
Քրիմից	»	51 10
Ռուպլի Թղթադրամ	»	8 34
» արծաթ	»	76
Մէճ. արծաթ. (տարբ)	»	108 23
Վեշնոց	»	103 20
Հինգնոց	»	103 20
Մեթալիք	»	100 20
Թուսֆիյէ	»	10 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 19 փետրվար ժամ 3 վայր. 35 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 0/0	87 87 1/2
» » 4 1/2 0/0	105 30
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 20
Օսմանեան երկաթուղի	74
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	518 75
Պանք Օթօման	527 50
Գրէտի Լիօնէ	729
Իտալական Ռանթ 5 0/0	94 07 1/2
Հելլենական 5 0/0	456 25
Բրիօրիթէ Թիւրք	495
Եգիպտական միացեալ	477 25
Պանք տը Բարի	800
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	411 25
Սուէզի ջրանցք	2305
Սպանիական արտաքին	73 1/4
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 29

Լոնտոն, 19 փետր. ժամ 6 վայր. — երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	97 5/8
Օսմ. » Սէրի Դ.	18
» » » » գոց	— —
» » » Ա.	41
» » » Բ.	25 1/4
» » » Գ.	18
Փոխառութիւն 1877	102
Պանք Օթօման	11 3/8
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)	94 1/4
» առանձ. (բրիվիլեժիէ)	104
Տայրա Սանիէ	84
Տօմանիալ (փոխառ. Ռօշիլտ)	103
Հելլենական 5 0/0	89 1/2
Մօնօբօլ »	74 5/8
Ռուսական 1889	93 1/2
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 29

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 19 փետր. ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 0/0	87 86
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ.	18 25
Օսմանեան երկաթուղի	74 12 1/2
Եգիպտական միացեալ	477 18 3/4

Վիեննա, 19 փետր. ժամ — վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի	35 90
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	113 50
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	119 50

Պերլին, 17 փետր. ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 45
Ռուպլ Թղթադրամ	220 3/4
Օսմանեան երկաթուղի	80 80
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	17 90

ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Վսեմ. Տ. Տիւսաբ փաշայի հաստատութեանս ի նպաստ բացած հանգանակութենէն 5րդ. անգամ լինելով ստացայ եօթն օսմ. ոսկի։ Ռուպեշմ.

Նախորդ ցուցակէն	12720
Զմիւռնիոյ Պատր. Փոխ Գեր. Տ. Յովսէփ Ծ. Վրդպտ. Այվազեանի ձեռամբ Ազն. Տիկնայք ըՍպարդալեան	200
Մեծ. Վարպետեան Եղբարք	100
Վերաքննիչ ատենի անդամներէն Վսեմ. Նիքօլաքի էֆ. ի ձեռամբ	350
Բարեպաշտ Ոմն	50
	13420

Ազն. Տ. Վարդուհի Թիւրապեան (Մարսիլիաբնակ) ղրշ. 95, Մեծ. Պագգալեան եղբարք 60, Բարեպաշտ Ոմն 60, Ազն. Տ. Հ. Շամտանճեան՝ 10 կզ. Բուրդօղու Ֆուճէ կերպաս, Ազն. Տ. Ս. Յ. Մանիկեան՝ 2 ծր. ամերիկեան կտաւ, Ազն. Տ. Թ. Խումարեան 10 հօխ. անկուտ չամիչ, Մեծ. Գ. էֆ. Թօփալեան՝ 1 ծր. մատամբօլ, Մեծ. Ռախտիկեան էֆ. 1 ծր. մատամբօլ, Մեծ. Յ. էֆ. Բալէմքեարեան՝ 1 ծր. ամերիկեան կտաւ, Մեծ. Յ. և Գ. էֆ.ք Ինճիճեան՝ 24 հատ մանր մկրատներ, Մեծ. Աւետիսեան Եղբարք՝ 3 հատ բրդէ ֆանէլա, Մեծ. Վ. էֆ. Մարգարեան՝ 10 օրին. Ցրանակ առակք, Մեծ. Յ. էֆ. Փալաքաշեան՝ 1 օրին. Բնաւորութեան կրթութիւնը, Մեծ. Յ. էֆ. Պէյազեան՝ 1 օրին. Ընթացք Հայ. Աշխարհագրութեան։

Այս առթիւ ի դիմաց հաստատութեանս քսան և հնգէ աւելի խեղճուկ պատսպարելոց կը փութամ Արեւելքի միջոցաւ խորին շնորհակալութիւն արտայայտել բոլոր բարեսիրտ նուիրատուաց, որք իրենց սրբատաքուղխ նպաստներով հաճեցան մխիթարել կարեկցութեան ոչ նուազ կարօտ որբ աղջիկներն։

Որով մնամ յաւէտ Երախտապարտ

ԵՐԱՆՈՒՀԻ ՄԱՅՐԱՊԵՏ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Տեսուչ Մայր Գալֆայեան Աղջկանց Որբանոցի

1890 Փետր. 2|14

Խասգիւղ

ՄՈՒՍԱ ՊԷՅԻ ԴԱՏԸ

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ

ԿԱՐԱՒԱՆԱՊԵՏ ԱԼԻ ԱՂԱՅԻ

ԱՌԱՋԻ ՀԱՐՑԱՔՆՆԻՉ ԴԱՏԱՒՈՐԱՑ

Հ.—Ժամը քանի՞ն ճամբայ ելաք Բաղէշէն։

Պ.—Առաւօտուն, արեւը ծագած պահուն։

Հ.—Ձեր գիւղը Բաղէշէն ո՞րչափ հեռու է։

Պ.—Ութ ժամ կ'ըսեն, սակայն չեմ գիտեր թէ ո՞ւթ ժամ է թէ տասը։

Հ.—Ի՞նչպէս եղաւ որ ուշ մնացիք։ Արեւը ծագած ատեն Բաղէշէն ճամբայ ելեր էք և երբ Կէօլլէնտօլէր հասեր էք մութը կոխեր է։ Ըսել է որ հինգ ժամուան ճամբան տասն երկու ժամէն գացեր էք։

Պ.—Բեռնաւորուած էինք, չը կրցանք շուտ երթալ։

Հ.—Երբ գիւղ գնացիք, գիւղացւոց պատմեցի՞ք թէ քիւրտերը կարաւան մը կողոպտած են։

Պ.—Հետեւեալ օրն, առաւօտուն պատմեցինք։

Հ.—Երբ կառավարութիւնը քննութիւններ կը կատարէր, ի՞նչու կառավարութեան չը դիմեցիք, ի՞նչու իմաց չը տուիք թէ այդ դէպքը տեսած էիք։

Պ.—Չը գացինք, որովհետեւ մեզ չը կոչեցին։ Այս անգամ Ալի աղան զմեզ կանչեց, մենք ալ եկանք։

Հ.—Բաղէշէն գիւղ երթալու համար Կէօլլէնտօլէրէ՞ն կ'անցնիք։

Պ.—Թէեւ ուրիշ ճամբայ ալ կայ, սակայն Կէօլլէնտօլէրի ճամբան կարճ է, այս պատճառաւ անկից եկանք։ Միւս ճամբան կաղնիներով ծածկուած է և կը վախցուի։

Հ.—Զուքուր գիւղն ո՞րչափ հեռու է ձեր գիւղէն։

Պ.—Զուքուր անունով գիւղ լսած չեմ։ Գաւառակին անունը Զուքուր է։

Հ.—Մանուկի՞ն հետ եկաք մինչեւ Կէօլլէնտօլէր։

Պ.—Այո, միասին։ Մանուկ առջեւէն կ'երթար և երբեմն նստելով ինձ կ'սպասէր և այսպէս ես անոր կը հասնէի։

Հ.—Ստորագրէ՛ այս քու ըսածներդ։

Պ.—Գրել չեմ գիտեր, կնիք ալ չունիմ։

Թարգման Պաղտիկ էֆէնտի և հարցաքննիչ դատաւորք կ'ստորագրեն։

⁂

Յայտարարութիւնք միւս ամբաստանեալ Մանուկի, միջահասակ, աչքերը ծաւի, քիթը խոշոր, ճակատը կնճռոտ, դէմքը կլոր, պեխերը խարտեաշ, յօնքերն ու մազերը սեւ, դէմքը թխադոյն և բերանը միջակ։ Յետ երդման։ Թարգմանի պաշտօնը կատարած է Պաղտիկ էֆէնտի։ Արձանագրեալ ի 28 հոկտեմբեր 305։

Հ.—Ի՞նչ է ձեր անունը, մականունը, արհեստը, ո՞ւր տեղացի էք։

Պ.—Անունս Մանուկ է, հօրս անունը Մելքոն։ Մշոյ Վարդերես գիւղէն եմ։ Մշեցիներուն հետ հոս եկայ և երեք ամիսէ ի վեր Վէզիր խանը կը բնակիմ։ Հայրենեացս մէջ մշակութիւն կ'ընեմ։ Հոս գործ մը չունիմ։ Քառասուն տարեկան եմ, ամուսնացած. զաւակ չունիմ։ Գրել կարդալ չեմ գիտեր։ Հայրենեացս մէջ տուն մը և չորս արտեր ունիմ։ Օսմանեան հպատակ եմ։

Հ.—Ալի աղա ձեզի քանի՞ ղրշ. տուաւ, որպէսզի վկայութիւն ընէք։

Պ.—Դրամ չտուաւ, միայն ճամբու ծախքը հոգաց և մէկ քանի օր հոս զմեզ կերակրեց։ Այժմ ես հայրենակիցներուս պարտք ընելով կ'ապրիմ։

Հ.—Քիւրտ Մուսա պէյ, յայտարարելով որ Ալի աղայի կարաւանին կողոպտուելուն առթիւ իրեն դէմ սուտ վկայութիւն ըրած էք, դատ բացած է ձեզ դէմ։

Պ.—Ես ամենայն ճշմարտութեամբ ըսի ինչ որ տեսած էի աչքովս։ Մուսա պէյի մեղքը չեմ առներ։ Աստուծոյ հոգի պիտի տամ, սուտ չեմ ըսեր։

Հ.—Երբ Բաղէշէն կուգայիր, Յովսէփի հե՞տ էիր թէ առանձին։

Պ.—Ես առջեւէն կ'երթայի և Յովսէփ ալ ինձ կը հետեւէր։

Հ.—Յովսէփ ո՞րչափ հեռու էր քեզմէ։

Պ.—Ինը տասը քայլի չափ։

Հ.—Ձեր արձանագրեալ յայտարարութեանց մէջ Յովսէփ ըսած է թէ Ալի աղա՝ իւր կարաւան քիւրդերու կողմէ կողոպտուելէն յետոյ, ձեր ետեւէն եկեր և հարցուցեր է թէ այդ դէպքը տեսա՞ծ էք թէ ոչ։ Ալի աղա նոյնպէս ձեր անունը հարցուցեր է։

Պ.—Ես առջեւէն կ'երթայի, չտեսայ։

Հ.—Ինչո՞ւ համար Յովսէփ ետեւէն կ'երթար։

Պ.—Չէր կրնար քալել։

Հ.—Դու կ'ըսես թէ Յովսէփէն տասը քայլ առաջ կ'երթայիր։ Ի՞նչպէս կարելի է որ տասը քայլ հեռաւորութեամբ Ալի աղա Յովսէփը կը տեսնէ և քեզ չտեսներ։

Պ.—Ես չտեսայ։ Ես միշտ առջեւէն կ'երթայի և Յովսէփին կ'սպասէի։ Յովսէփ ինձ կը հետեւէր և կը հասնէր։

Հ.—Տասը քայլ հեռաւորութիւնը մեծ բան մը չէ։

Պ.—Ալի աղան չտեսայ։

Հ.—Այդ հակասութիւն ցոյց կուտայ թէ ձեր վկայութիւնը սուտ է։

Պ.—Ի՞նչպէս տեսայ ըսեմ բանի մը համար, զոր չեմ տեսած։

Հ.—Յովսէփ կ'ըսէ թէ տեսած է երբ քիւրտերը կը կողոպտէին կարաւանը, իսկ դու անցեալ յայտարարութեանցդ մէջ ըսած ես թէ նախ չորս ձիաւորներ լեռնէն իջնելով կարաւանին մօտեցած են և յետոյ յիսուն վաթսուն հոգի եկած են հետեւոտն։ Ձեր այս յայտարարութեանց մէջ հակասութիւն կայ։

Պ.—Ես առջեւէն կ'երթայի և այնպէս տեսայ։

Հ.—Յովսէփ ըսած է թէ կարաւանը իրիկուան ժամ 12էն յետոյ կողոպտուեցաւ, մինչդեռ դու քու յայտարարութեանցդ մէջ, որ արձանագրուած է, ըսած ես թէ կարաւանը կողոպտուած պահուն տակաւին արեգակ կար։ Ահաւասիկ հակասութիւն մը որ ստութեան կ'առաջնորդէ։

Պ.—Տոմարահաշուութեան ուրուած պահուն, արեւը մարը մտած ատեն էր։

Հ.—Տոմարահաշուութեան ուրուած պահուն արեւ չըլլար։ Դու անցեալ անգամու յայտարարութեանցդ մէջ ըսած ես թէ տակաւին արեւ կար։

Պ.—Այդ յայտարարութիւնն երբ ըրի, հիւանդանոցէն նոր ելած էի։ Հիւանդ էի, եթէ սխալմամբ այդպէս ըսած եմ, խելքս գլուխս չէր։

Հ.—Քիւրդերն, երբ կարաւանը կողոպտեցին, զձեզ չտեսա՞ն։

Պ.—Ոչ, չտեսան։ Մեր գտնուած տեղը ցած էր։ Քիւրդերն աւելի բարձր տեղ մը կը գտնուէին։

Հ.—Յովսէփ կ'ըսէ թէ քիւրտերը ցած տեղ մը կը գտնուէին, իսկ դուք աւելի բարձր։

Պ.—Ոչ։ Մենք ցած տեղ մը կը գտնըւէինք. իսկ քիւրտերն աւելի բարձր տեղ մը։

Հ.—Քիւրտերէն ո՞րչափ հեռու կը գտնուէիք։

Պ.—Ասկից մինչեւ Եվգաֆի պաշտօնատան ստորին սանդուխի մեծ դուռը։

Հ.—Քիւրտերը ձեզ տեսնելու էին, քանի որ իրենք բարձր տեղ մը կը գտնուէին և դուք աւելի ցած տեղ մը։

Պ.—Անոնք հոն գործով զբաղած էին, ի՞նչպէս զմեզ պիտի գիտէին. մանաւանդ որ մենք փոսին մէջն էինք։

Հ.—Այդ փոսին մէջ ծառ և այլն կա՞ր։

Պ.—Մեծ ու փոքր ուռեններ կային։

Հ.—Յովսէփ ըսած էր թէ հոն ծառ չկար և թէ դուք գերեզմանաքարի մը ետեւ պահուըտած էիք։

Պ.—Ուռերը ջուրին եզերքն են։ Մեր գտնուած տեղը ծառ չկայ։ Մենք փոսին մէջն էինք և մեր վրայ քարեր կային։ Գերեզմանաքարը ետեւն էր և ոչ թէ մեր գտնուած տեղը։

Հ.—Իպրահիմ պէյ երբ ձեր յայտարարութիւնները կ'արձանագրէր, դու ըսած ես թէ վախնալով ծառի մը ետին պահուըտած էք, թէ այդ ծառ նոյն դէպքը կատարուած տեղէն քառորդ մը հեռու է և թէ դուք անոր հանդիսատես եղած էք այդ դէպքին։ Հիմա կ'ըսես թէ ձեր գտնուած ու պահուըտած տեղը ծառ չկար և թէ այդ տեղ մօտ էր դէպքը պատահած տեղւոյն։ Այդ հակասութիւնն ի՞նչ է։

Պ.—Իպրահիմ պէյ, երբ կ'արձանագրէր, այդ քառորդ ժամը հարցուց։ Պատասխանեցի թէ ասկից մինչեւ պարտէզին անկիւնն եղած հեռաւորութեան չափ է. մեր գտնուած տեղը ծառ չկար։ Իպրահիմ պէյին ըսի թէ ջուրին եզերքը գտնուած ծառին մօտ փոսի մը մէջ պահուըտեցանք։

Հ.—Իպրահիմ պէյին այնպէս չըսիր։ Ըսիր թէ ծառի տակ պառկելով պահուըտած էիք։

Պ.—Ինչ որ հոս ըսի, միեւնոյնն ալ Իպրահիմ պէյի ըսի։

Հ.—Եթէ, ինչպէս որ հոս ըսիր, միեւնոյնն ալ հոն ըսած ըլլայիր, այնպէս կ'արձանագրուէր։

Պ.—Մեր պատահած տեղը մացառներ կային մարդու մը չափ բարձր։ Մենք մեծ ծառերուն համար ծառ կ'ըսենք։

Հ.—Քիչ առաջ ըսիր թէ մարդու բարձրութեամբ եղող այդ ծառեր ջուրին եզերքը կը գտնուէին։

Պ.—Մեծ ծառեր որ ըսի, անոնք ջուրին եզերքը կը գտնուին։ Մեր գտնուած տեղը փոքր ծառեր կային։

Հ.—Երբ կարաւանի կողոպտուիլը տեսաք, ո՞ւրկից կուգայիք։

Պ.—Բաղէշէն։

Հ.—Ձեր ճամբան Կէօլլէնտօլէրէն չէ. ինչո՞ւ անկից անցաք։

Պ.—Մեր ճամբան Կէօլլէնտօլէրէն է. թէեւ միւս կողմէն ալ ճամբայ կայ, սակայն մենք Կէօլլէնտօլէրէն կ'անցնէինք։

Հ.—Ինչո՞ւ համար բուն իսկ ճամբէն չգացիք։

Պ.—Այն ճամբէն գացինք։

Հ.—Միթէ միւս ճամբան աւելի կարճ չէ՞։

Պ.—Կէօլլէնտօլէրի ճամբան աւելի կարճ է։

Հ.—Ժամը քանի՞ն ձեր գիւղը վերադարձաք։

Պ.—Ժամը չեմ գիտեր, սակայն երբ գիւղ գացինք, գիշեր էր։ Գիւղացիք պառկելու վրայ էին։

Հ.—Կէօլլէնտօլէր ո՞րչափ հեռու է ձեր գիւղէն։

Պ.—Ժամացոյց չեմ հասկնար։

Հ.—Ինչո՞ւ համար ուշ մնացիք։

Պ.—Բեռնաւորուած էինք։ Քաղաքը մեզմէ հեռու է։

Հ.—Ճամբան պառկելու տեղ մը չկա՞յ։

Պ.—Ոչ։

Հ.—Ալի աղա իւր յայտարարութեանց մէջ, որք արձանագրուած են ի Մուշ, ըսած է թէ այդ դէպքը տեսնող մը չկայ եւ թէ վկայ չունի։ Յետոյ ձեզի ի՞նչպէս գտաւ։

Պ.—Այդ դէպքէն տասն հինգ օր յետոյ Մուշ գացի կով ծախելու համար։ Հոն Ալի աղան տեսայ և ըսի թէ, դէպքը տեսած ըլլալովս, Աստուծոյ համար պիտի վկայեմ։

Հ.—Անցեալ անգամուն շաբաթ մը, իսկ այժմ կ'ըսես թէ տասնհինգ օր յետոյ Մուշ գացիր։

Պ.—Տասը, տասն հինգ օր։

Հ.—Կարաւանը Ռամազանին քանի՞երորդ օրը կողոպտուեցաւ։

Պ.—Չորրորդ օրն, իրիկուան դէմ։ Չորեքշաբթի օրը Ռամազան էր, շաբաթ օրը իրիկուան տեղի ունեցաւ այդ դէպքը։

Հ.—Ինչէ՞ն գիտես թէ Ռամազանի չորրորդ օրն էր։

Պ.—Մեր գիւղը քիւրտեր կան, անկից գիտեմ։

Հ.—Ռամազանի Պայրամն ո՞ր օրն էր։

Պ.—Չեմ կրնար յիշել, թէեւ շնորհաւորութեան գացի։

Հ.—Չես կրնար յիշել թէ Պայրամն ո՛ր օրն էր. լաւ, ինչէ՞ն գիտես թէ Ռամազանը չորեքշաբթի էր։

Պ.—Դրացիս քիւրտ է, գիտեմ թէ Ռամազանը չորեքշաբթի էր. սակայն չեմ յիշեր թէ Պայրամն ո՛ր օրն էր։

Հ.—Ալի աղան հոն ըսած է թէ իւր կարաւանը Ռամազանի հինգին կողոպտուեցաւ։

Պ.—Ես չորրորդ օրը գիտեմ։

Հ.—Զուքուր գիւղն ո՞րչափ հեռու է ձեր գիւղէն։

Պ.—Զուքուր գաւառակ է։ Այդ անունով գիւղ չկայ։

Հ.—Ստորագրէ ինչ որ ըսիր։

Պ.—Գրել չեմ գիտեր, կնիք ալ չունիմ։

Հարցաքննիչ դատաւորք ինչպէս նաեւ Պաղտիկ էֆէնտի կ'ստորագրեն։

⁂

Յայտարարութիւնք ամբաստանեալ Ալօ կամ Ալեքսանի, երկայնահասակ, աչքերը ծաւի, քիթը խոշոր, դէմքը կլոր, բերանը միջակ, ճակատը կնճռոտ, յօնքերն ու մազերը խարտեաշ և թխադէմ։ Յետ երդման։ Արձանագրեալ ի 31 հոկտեմբեր 305։

Հ.—Ի՞նչ է անունդ, մականունդ, արհեստդ։ Ո՞ւր տեղացի ես։

Պ.—Անունս Ալօ կամ Ալեքսան է եւ հօրս անունը Արթին։ Մշոյ Վարդերես գիւղէն եմ։ Մշեցիներուն ու դատախազ Ալի աղայի հետ Պոլիս եկայ և այժմ Վէզիր խան կը բնակիմ։ Հայրենեացս մէջ մշակութիւն կ'ընէի, իսկ այժմ գործ մը չունիմ։ Երեսուն տարեկան եմ և ամուսնացած։ Մանչ մը և աղջիկ զաւակ մը ունիմ։ Տուն մը ու արտ մը տէր եմ։ Գրել կարդալ չեմ գիտեր։ Օսմանեան հպատակ եմ։

Հ.—Մուսա պէյ քեզի դէմ դատ բացած է, յայտարարելով որ Ալի աղայի կարաւանը կողոպտուելուն առթիւ սուտ վկայութիւն ըրած ես իրեն դէմ։

Պ.—Ես Աստուծոյ համար ըսի ինչ որ տեսած էի։ Ինչ որ օրէնքը կը տրամադրէ, դուք զայն ի գործ դրէք։

Հ.—Ալի աղա քանի՞ ղրուշ տուաւ քեզի, որպէս զի այդ վկայութիւնն ընես։

Պ.—Եւ ոչ մէկ դրամ տուաւ։

Հ.—Քու ստակո՞վ եկար։

Պ.—Ճամբու ծախքն ու նաւուղիքն Ալի աղան տուաւ։

Հ.—Հոս ինչո՞վ կ'ապրիս։

Պ.—Գործ մը չունիմ։

Հ.—Որո՞ւ հետ Պոլիս եկար։

Պ.—Դատախազ Ալի աղայի հետ։

Հ.—Ալի աղա՝ երբ իւր յայտարարութիւնները կ'արձանագրուէին Վճռաբեկ ատենի անդամ Իպրահիմ պէյի կողմէ, ըսած է թէ Պոլսոյ մէջ միայն երկու վկայ ունի, որք են Մանուկ և Յովսէփ։ Եթէ դուն Ալի աղայի հետ եկած ես միմիայն անոր դատին առթիւ վկայելու համար, հարկաւ Ալի աղա քու անունդ և Պոլիս գտնուիլդ ալ կ'ըսէր Իպրահիմ պէյին։

Պ.—Ես միմիայն Ալի աղային գործին վկայելու համար եկայ։ Չեմ գիտեր թէ իմ անունս Իպրահիմ պէյին գրել տուած չէ։ Քննեցէք. եթէ Ալի աղայի գործին համար եկած չեմ, թո՛ղ օրինաց տրամադրութիւնն ի գործ դրուի։

Հ.—Ի՞նչ բան քննենք։ Ալի աղա ըսաւ թէ միայն Մանուկը ու Յովսէփը բերած է։ Ասկից կը հասկցուի թէ երբ Իպրահիմ պէյ Ալի աղայի յայտարարութիւնները կ'արձանագրէր, ձեր վկայութեան կոչուիլը տակաւին որոշուած չէր։ Եթէ Ալի աղա այն ատեն գիտցած ըլլար թէ դու ալ պիտի վկայես, հարկաւ քու անունդ գրել կուտար և կ'ըսէր թէ Պոլիս կը գտնուիս։ Սակայն Ալի աղա՝ իւր յայտարարութիւններն արձանագրուելէ եւ Մանուկի ու Յովսէփի վկայութիւնները լսուելէ շաբաթ մը յետոյ աղերսագիր տուած և խնդրած է քեզ ալ կոչել, ըսելով որ դու ալ տեղեկութիւն ունիս։

Պ.—Եթէ այս գործին վկայելու համար եկած չըլլայի, ի՞նչ պատճառ կար որ Պոլսոյ մէջ պարապ տեղը թափառիմ։ Հայրենիքս զաւակներ ունիմ։ Գործս ու զաւակներս ձգելով Ալի աղայի պահանջմամբ եկայ։

Հ.—Ի՞նչ պատճառ կար որ Ալի աղային գործին համար զաւակներդ թողուցիր ու Պոլիս եկար։

Պ.—Մեր Աւետարանին ինչպէս նաեւ Քուրանի մէջ գրուած է թէ մարդ մը պարտի իւր աչքով տեսածը ճշդութեամբ ըսել, ճշմարտութիւնն երեւան հանելու համար։ Եթէ չըսէ, մեղք է։ Քանի որ Ալի աղա զիս կոչեց և ես ալ իւր դատի մասին տեղեկութիւն ունիմ, այդ պատճառաւ եկայ և վկայեցի։

Հ.—Աւետարանին այդ հրամանը գործադրելու համար Պոլիս գալու հարկ չկար։ Քանի որ այդ տեսակ դէպք մը տեսած ես և միտքդ դրած ես վկայել, կրնայիր Մուշ կամ Բաղէշ երթալով տեսածդ ըսել և այդ պարտքէդ ազատիլ։

Պ.—Ալի աղա Պոլիս ուղեւորած ատեն մեր գիւղն եկաւ և ես երբ, իմ ընկերոջս, Ճիհանկիրի հետ կը տեսնուէի, ըսի. «Այս մարդը կը ճանչնա՞ս՝ անցեալները քիւրտերը կողոպտեցին զինքը։» Ալի աղա հայերէն կը հասկնայ եղեր և երբ մեր խօսքերը լսեց մեր քով եկաւ և հարցուց թէ այդ դէպքը տեսա՞ծ էինք եւ ի՞նչպէս։ Մենք ալ պատմեցինք ինչ որ տեսած էինք։ Ալի աղա մեզ ըսաւ թէ դատ բանալու համար Պոլիս կ'երթար և մեզ հրաւիրեց որ իրեն հետ երթալով, Աստուծոյ համար ըսենք ինչ որ տեսած էինք։ Եթէ Մուշէն հանցուէինք, հոն կ'երթայինք։ Ահաւասիկ այս պատճառաւ Պոլիս եկանք։

Հ.—Այս դէպքը ձեր գիւղացիներէն ուրիշ տեսնող մը եղա՞ւ։

Պ.—Չեմ գիտեր։

Հ.—Այդ դէպքէն յետոյ երբ գիւղը վերադարձաք, պատմեցի՞ք թէ Մուսա պէյ կարաւանը կողոպտած էր։

Պ.—Մարդու բան մը չըսինք։

Հ.—Ձեր զաւակա՞ց ալ չըսիք։

Պ.—Զաւակներս պզտիկ են։ Կնոջս ալ չըսի։ Միթէ այդ տեսակ բան մը կանանց կը պատմուի՞։

Հ.—Մարդ մը երբ այդ տեսակ սոսկալի բան մը տեսնէ միթէ գիւղացւոց եւ իւր կնոջ չ'ըսեր։

Պ.—Այդ դէպքէն յետոյ երբ գիւղ վերադարձանք արդէն գիշեր էր։ Գիւղացիք քնացած էին։ Առաւօտուն երբ փողոց ելանք, արդէն ամեն մարդ իմացած էր, ի՞նչ հարկ կար որ մենք պատմէինք։

(Շարունակելի)

Տես Արեւելքի 1815, 1816 և 1821 թիւերը։

ԱԶԴ

ԲԻՒՆԱՐՏ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մօրոքօ շոգենաւը, նաւապետ Մաքնէյ, ամսոյ 27ին Օտեսայէն ստէ դառնալով՝ հաւանօրէն ուղղակի Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի։

ՍԳՈԹԻ ՄՈՒՀԻԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Ելտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սգոթ և Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական զբաղմանս կարող չեմ փորձել ընել, այլ հաճախ ուղիղներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօր և ձկան իւղն, եթէ այդ միճակին մէջ գիրաւ խմելով և մարսելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հաստատած է, մանաւանդ այս յօդուածոց պատրաստութեան մէջ։

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ

Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆ ՎԷՄԷԱՏԻՆ ԻՏԱՐԷԻ ՈՒՄՈՒՄԻԷՍԻ

Խիւտավէնտիկեար վիլայէթի տախիլինտէ Քիրմասթը վէ Սընճան գազալարը միրի օրմանլարընտըն 2 1/2 սենէ միւտտէթ զարֆընտա ճէմ խուլնէք իւզրէ պուրաճա վէ մահալլինճէ միւզայէտէյէ գօնուլտըղը կէչէնտէ ղազէթալար վասըթասը իլէ նէշր վէ իլան խուլնէն 5000 ճէտիտ գանթար ճամ գապուղընտան խարէճի ումումիյէճէ կէօրիւլէն լիւզում իւզէրինէ մըգտարընտըն 2000 ճէտիտ գանթարը վէ միւտտէթի իհալէնին 2 սենէյէ թէնզիլի իլէ չէրայիթի սաայրէսի տայիրէսինտէ միւտտէթի միւզայէտէսի 305 սենէսի շուպաթընըն 26ճը բազար իրթէսի կիւնինէ գատար թամտիտ խուլունմուշ օլտուղընտըն ալըմ թալիպ օլանլարըն վէ չէրայիթի իճալէյի անլամագ իսթէյէնլէրին տէֆթէրտարլըղէ իլէ պիրապէր Տէրսաատէթտէ Մալիյէ խազինէյի ճէլիլէսինտէ Օրման վէ Մէատին իտարէի ումումիյէսինէ վէ մահալլինտէ Խիւտավէնտիկեար վիլայէթի օրման սէր միւֆէթթիշլիկինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

7 շուպաթ 305 — 228

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Երզագ անպարը իչին ալընաճագ Ֆրէնք էրիք Ֆալընիյէ մըմունըն գարարը գոմթիսի շուպաթըն բուղինին օն տէօրտիւնճի չարշէնպիհ կիւնիւ վիրիլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն էյվմի մէզքիւրտէ սաաթ պէշտէն նիհայէթ ալթըյա գատար Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

7 շուպաթ 305 — 242

1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Տիւրէյի ասքէրիյէ խարիճինտէ պուլունան փարրիգալար լազըմէսի իչիւն պիր պին խիւզ ալթը սէնէյի մարտընտան իլթիզամըն պիր սէնէլիք օլարագ միւլթէզիմ օլունաճագ ճէմ քէօմիւրըն շուպաթըն օն տէօրտիւնճի կիւնի պիլ մինագասա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթեսի փէնչշէնպիհ կիւնիւ եւղան պէյ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթթիսալնա թալիպ օլանլարըն մագամը Սերասքերի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

7 շուպաթ 1790 — 324

Նօ. 23 — 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Բէվէնտուք չէքէրի բէնկլիոտէ խիզ թօփտան խիզ էլլի թօփ.

Բէվէնտուք սիյահ բէնկլիոտէ խիզ թօփտան խիզ էլլի թօփ.

Մաստափօլամ սիյահ ինճէ, խիրմի թօփտան օթուզ թօփ.

Մուդավա փաքէթի օն ալթըըք, խիւզտէն օնպէշ փաքէթ.

Մուդավա փաքէթի խիրմիլիք, խիւզտէն օնպէշ փաքէթ.

Պիրլինճի նէվ լինկիլիզ սիճիմի, ալթը աուղինատան օն աուղինա.

Թուլթքալ օն իքիտէն խիրմի գըյէ.

Միւճէլլիտ քօլասը էլլիտէն էէլթմիշ գըյէ.

Բէնկլի քարթօն էէլիմիշտէն խիւզ գըյէ.

Մէշին բէնկլի, սէքսէնտէն խիւզ ատէտ.

Ֆիւմէ քեաղըտը նիւմունէսի վէճհլէ միւհիւրլիւ քիլօտա գըրգտան էլլի թօփ.

Իսէրի ճէտիտ քեաղըտը խիրմի քիլօըք, սէքսէնտէն խիւզ թօփ.

Սիլինտիրլի էլէք պամպալը, օնպէշտէն խիրմի թօփ.

Տիւրէյի ասքէրիյէ միւճէլլիտխանէսի լազըմէսի իչիւն պիր խիզ ալթը սէնէյի մալիյէսինէ մահսուպէն ալընաճագ օլան էշյայը մէզքիւրէ շուպաթըն խիրմի պիրինճի չարշէնպիհ կիւնիւ գարար մինագասասը իճրա վէ խիրմի իքինճի փէնչշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթթիսալնա թալիպ օլանլարըն մագամը Սերասքերի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

6 շուպաթ 1890 — 323

Նօ. 22 — 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Թաշնիյէ խարէճի տէյիրմէնի իչիւն միւպայաա օլունաճագ իքի խիզ գըրգ մէթրօ պիրիւճիւճի իթթալրնա թալիպ օլանլարըն թարիխի իլանտան իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը Սերասքերի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

5 շուպաթ 1890 — 223

Նօ. 21 — 3—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

111

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 2,085,347

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՏՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 967,900

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասնին 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 · ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան
Ոսկեայ շքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ.

Քսան տարուան յաջողութիւն յԻտալիա, յԱմերիկա, ի Հնդկաստան, յԱրեւելս և յԵգիպտոս. — Շքադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մէլպուրնի և Պրուքսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 18 Յի Վիէննայի միջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ առողջապահական ամենէն ծանօթ ըմպելին է։ — Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր զգուշական դարմանական ճախճային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ ըմպելիներէն և ամէնէն գերազանց, կ'առնուի ամէն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր։ Ճաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է։ Կարելի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, Սէլցի ջրոյ և խահուէի հետ.

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՓՈՆՍՄԻ և ՐԷՔՔԻՍ 93

ՀԱՁԻ ՇՆՁԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

POWELL'S BALSAM OF ANISEED.
TRADE MARK.

ՇՆՁԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՈՒՂԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բօուէլ կ'ընդունի յամենայն տեղեաց որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ Թագուհւոյն ՆԷՊԻԼԻ Թնդանօթակրին վրայ, ի Ուիք, ըՍկովտիա.

«Սիրելի պարոն, Ըստ որում կը նեղուէի յամառ հազէ մը որ գիշերը կ'արգելուր ինձ քնանալ և ցերեկը հանգիստ անցունել, Վսեմ. կոմս Փարթնէյ յանձնարարեց ինձ գործածել ձեր անզուգական բալասանէն անիսոնի հատիկներով և կը համարձակիմ հաւաստել ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, առանց իսկ պէտք ունենալու գործս դադրեցնելու, և առաջին փոքր սրուակը բոլորովին բուժեց զիս։ Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն այլոց. (Ստր.) Վ. ԼԻՆՋԷԼ, Նէպիլի Թնդանօթակրէն.»

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին 1/2 բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի։ — Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ՊՕՈՒԷԼԼԻ, 4, Ալպիոն Բալէյս, Պլաքֆրիէրս րօտ, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով.

64 Մ. ԷՏՄՈՆՏՍ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայսրան Թրամուէյէց, 95 և 9

ՍԱԼԻՀ ՍԸՏԳԸ

ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՊԱՅԱՁԻՏ, ՕԳՃՈՒԼԱՐ ՊԱՇԸ ԹԻՒ 61

Արանց, կանանց և տղայոց համար ամէն կարգի գեղեցիկ ու դիմացկուն կօշիկներ կը պատրաստուին Փրանսական առաջնակարգ ապրանքներէ։ Այս խանութը դիմող յաճախորդք մեծապէս գոհ պիտի լինին մանաւանդ գներու աժանութենէն։ 2 թիւէն 4 թիւ կօշիկներու կարով պատրաստուածները հինգ ղրշ աւելի պիտի ըլլան փայտէ գամով պատրաստուածներէն։ 4 թիւէն 6 թիւի համար 5 ղրշի յաւելում մը պիտի ըլլայ այդ տարբերութեան վրայ։

Ղրշ	տեսակ	Ղրշ	տեսակ
85	ամէն տեսակ կարով պօթին կալոշ	33	կնոջ մուճակ
52	սկարբին կարով	40	պալատական կալոշ
140	կալոշով մոյկ կարով	70	կնոջ համար պօթին կալոշ
65	պօթին կարով	45	16 թիւէն մինչ 21 թիւ պօթին կալոշ տղայոց համար
80	մէստ կալոշ գամով	150	թէլաթին և ուղտի մորթէ մոյկ
140	ամէն տեսակ մոյկ		
160	փայլուն մորթէ մոյկ		

Տղայոց յատուկ կօշիկներու 21 թիւէն վեր եղածներուն համար հինգ ղրշի յաւելուած մը պիտի ըլլայ։ Ցատկապէս յանձնարարուած կօշիկներու համար հարիւրին տասը յաւելում մը պիտի ըլլայ այս գնոյն վրայ։ 43 22—24

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՏԻ ՕՇԱՐԱԿ)
ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԶՈՒՏ ԻՒՂ
Իբոֆոսֆիթով կիր և սօտայով
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ,
ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐՇԷԼ 81

Ա. ՄԱՅԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Բերա, Թիւնէլի հրապարակ և Պոլիս, Կամուրջին գլուխը
Ձմրան համար մեծ քանակութեամբ
նոր հանդերձներ եկած են
ՉԱՓԱՉԱՆՑ ԱԺԱՆ ԳՆԵՐՈՎ.

ՎԱՃԱՌԱՀԱՆԴԷՍ
ԲԱՐԻԶԵԱՆ ՆՈՐ ԱՊՐԱՆԱՑ
ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ 287

ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

NUBIAN
BLACKING
Produces a
POLISH
without
Brushing
Equal to
PATENT
LEATHER
On BOOTS, SHOES
And
LEATHER GOODS
NUBIAN
IS WATERPROOF.

Խիստ յարմար է ներկելու համար կօշիկներն որք առաջին անգամէն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլն, որ նմանաւոր պայծառութիւն մ'ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տևէ։ Կօշիկներն անթափանցելի կ'ըլլան ջուրի և խոնաւութեան։ Տիղմ կամ ուրիշ աղտեղութիւնները դիւրաւ կը վերցուին թրջած լաթով մը, առանց փոխելու ներկին փայլը կամ գոյնը։

Այս ներկը կը յարմարի արանց և կանանց ամէն տեսակ կօշիկներու։ Կարելի է գործածել զայն ներկելու համար ճամբորդութեան կաշեանօթները։

Գործածման եղանակ. Ներկելի տաւարկային խնամով սրբել, այնպէս որ հին ներկէն հետք չմնայ։ Ապա փայլուն հեղուկէն քսել, կամ սպունգի տօրով մը կամ վրձինով. թրջուած մակերեւոյթն ինքնին կը չորնայ։

Զգուշանալ կեղծերէն.

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՆՏՍ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, Պահականոցին քով, կայսրան Ղալաթիա-Թէփէյի Թրամուէյէց. Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 7

ROYAL VICTORIA

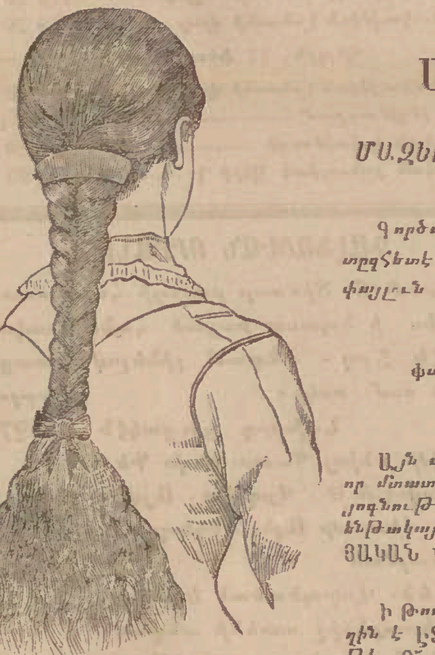

ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ
ԱՆՎՐԻՊԵԼԻ ԴԱՐՄԱՆ
ՄԱԶԵՐՈՒՆ, ՄՕՐՈՒՔԻՆ ԵՒ ՊԵԽԻՆ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԻՐԵՆՑ ՈՅԺՆ ԵՒ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ

Գործածութիւնը դիւրին. կ'արգիլէ մազերուն թափիլը. Չեռքհետէ բայց ապահով արդիւնք յառաջ կը բերէ. Բնական և փայլուն գոյն կուտայ մազերուն։ Գործածութիւնը բազմածախս չէ.

ՆԵՐԿ ՉԷ ՉԷ ԱՅՍ

փափաքեալ արդիւնքն ընդհանրապէս յառաջ կուգայ
10—15 օր յետոյ

Այն անձինք որք ծանր հիւանդութիւններէ ելած են, անոնք որ մտատանջութիւններ ունին, կանայք որ կաթ տուած են և մեծ յոգնութեանց ենթակայ բոլոր մարդիկ իրենց մազերը կորսնցնելու ենթակայ են. այս պարագայից մէջ մանաւանդ ՄԱԶԵՐՈՒ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՎԻԳՏՈՐԻԱ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉԸ կոչուած է,

ՄԵԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՑԱՆԵԼՈՒ

Ի Թուրքիա մեծաքանակ վաճառման համար միակ կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՆՏՍ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, Մթերանոց անգլիական, Վոյվոտա. Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 68

GUERISON Prompte et Certaine !
Affections des voies urinaires, Blennorrhagies, Catarrhe, Cystite, Néphrite suppurée, Mal de Bright, Coliques néphrétiques, Enthérite chronique.

CAPSULES DE SANTAL DE LACROIX
PHARMACIEN DE 1re CLASSE
LAURÉAT de la SOCIÉTÉ de PHARMACIE de Paris
Lauréat et Ex-Préparateur de l'Ecole supérieure de Paris
76, Rue du Château-d'Eau, 76
PARIS
DÉTAIL : DANS TOUTES LES PHARMACIES

Ընդհանուր մթերանոցն է ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ ԺՈՂԷՖ ՔԱՆՋՈՒՔԻ, Մեծ փողոց Բերայի, և ԴԵՂԱՐԱՆ Ռ. ՄԸՐՀԱՄԷԹՃԵԱՆ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, 18 46

ՇԻՐՔԷԹԻ 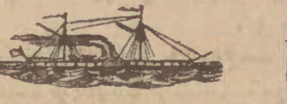 ԽԱՅՐԻՅԷ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1890 Յունուար 16 Երեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչև յետոյ տնօրինութիւն

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւաց երթեւեկութեան

Ժ. Վ. · Թ.

1 40 Ենիմ. Մեգարփ. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. Պօյաճ. Ռ. Հիսար (Արնաւուտգիւղի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 17
2 30 Ենիմ. Մեգփ. Պէօյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար [Արնաւուտգիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի բացի ուրբաթէ) 18
2 35 Ռ. Ա. Գավագ Մեգփ. Պէօյք. Թարապ. Պէյգօզ Գանտիլլի [Գանտ. շոգ. հետ պիտի հաղրդկցի. ուր. օրերը Վանիք. Չենկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշիք] 20
3 15 Ենիմ. Մեգարփ. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք Իսթէն. Միրկէն Պօյճ. Ռ. Հիսար Պեպէք (Արնվ. գիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի. Ուրբաթ օրերը ժամ 3ին մեկնի) 21
4 30 Ենիմ. Մեգփ. Պէօյ. Թարպ. Ենիք. Իսթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար. Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 33
6 — Ենիմ. Մեգփ. Պէօյիւք. Թարպ. Ենիք. Իսթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք 22
7 — Ենիմ. Մեգարփ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բաչլ. Ենիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չենկ. Պէյլէր. Օրթագ. Գուզ. Պէշիք. Իւսկ. 2
8 15 Ա. և Ռ. Գավագ Ենիմ. Մեգարփ. Պէօյ. Թար. Ենիք. Իսթէնիա Միրկ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 21
10 — Մեգարփ. Պէօյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնավ. Օրթագ. Պէշ. 34

Արնաւուտգիւղէն կամուրջ իջնող շոգենաւք

1 30 Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 2
1 35 Ենիք. Իսթէն. Պօյճ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 19
2 — Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 19
2 30 Ռ. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 34
3 — Պեպէք Արնավուտ. Գուրչ. Օրթաքէօյ Պէշիքթաշ 22
3 30 Ռ. Հիսար Պեպէք Արվ. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գապ. 23
4 15 Պեպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք. Գապ. (Ուրբաթ օրերը 4ին և Գապ. չպիտի հանդիպի) 34
10 50 Ռ. Հիսարէն ուղղակի կամուրջ 2
11 20 Պեպէքէն ուղղակի կամուրջ (բացի ուրբ) 22

Ասիական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւք

1 40 Վանիք. Չենկ. Պէյլ. Գուզ. 32
1 40 Պէյքօզ Բաչլամ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հաղրդ.) 23
2 15 Պեպէք Գանտ. Վանիք. Չենկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիքթաշ 28
3 15 Պէյգօզ Բաչլամ. Չուպուգ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտըլ (Գանտըլ. պիտի հղրդ. Ուրբաթ օրերը Վան. Չենկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք.) 20
3 50 Չենկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Իւսկ. 19
4 — Գանտ. Վանիք. Չենկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Պէշիք. (Բացի ուրբաթէ) 17
4 50 Գանտ. Վանիք. Չենկելք. Պէյլէրպ. Գուզկ. Իւսկիւտար (Բացի ուրբաթէ) 18
5 — Պէյք. Բաչլամ. Չուպուգ. Գանլըճ Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չենկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք 23
6 45 Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չենկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ. 20
9 15 Պէօյիւք. Թարապիա Պէյք. Բաչլ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չենկ. Պէյլ. Գուզ. Իւսկիւտար 23
10 20 Գանտլ. Չենկ. 28
11 — Գուզկ.էն ուղղակի կամուրջ (Բացի Ուրբաթէ) 19

(Բացի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

2 45 Պէշիք. Օրթագ. Գուր. Արնաւուտք. Պեպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Պէօյ. Մեգարփ. Ենիմ. 32
3 15 Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չենկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Բաչլ. Պէյք. Թարապ. Պէօյ. Մեգ. Ենիմահալլէ 2
4 15 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպէք Ռ. Հիսար Պօյճ. Ենիք. Թարպ. Պէօյք. Մեգար. Ենիմ. 22
5 15 Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթագ. Պէյլ. Չենկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլ. Միրկ. 20
6 — Գապաթ. Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պեպէք. Ռ. Հիսար Միրկ. Իսթէն. Ենիք. Պէյք. Թարապ. Պէօյ. Մեգր. Ենիմ. և Գավագներ 21
7 — Պէշիք. Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չենկ. Արնվ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Պէյգօզ Թարպ. Պէօյիւք. 23
8 30 Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Պեպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Մեգար. Պէօյ. 34
9 30 Պէշիք. Օրթ. Արնվ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Պէյգօզ Թարապ. Պէօյիւք. Մեգարփ. Ենիմ. [Բացի ուրբաթէ] 20
10 30 Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Իսթէն. Ենիք. Թարպ. Պէօյիւքտէրէ. Մեգար. Ենիմ. 17
11 20 Ենիք. Թարպ. Պէօյ. Մեգփ. Ենիմ. 21
11 35 Պեպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Իսթէն. Ենիք. 19

Կամուրջէն Արնաւուտգիւղ երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

2 50 Ուղղակի Ռ. Հիսար 24
3 45 Ուղղակի Պեպէք (Ուրբաթ օրերը 3 30ին) 33
9 55 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պեպ. Ռ. Հիսար (Վափօր Ենիգ. շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 2
10 30 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվտ. Պեպէք 22
11 15 Գապ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պեպէք Ռ. Հիսար. Պօյաճքէ. 28
11 40 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պեպէք [Բացի ուրբաթէ] 2
12 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվտ. 22

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

2 50 Իւսկիւտար Չենկելքէօյ 19
3 35 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չենկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուգ. Բաչլ. Պէյք. 24
3 25 Ուղղակի Գանտիլլի [Բացի ուրբաթէ] 17
4 10 Ուղղակի Գանտիլլի (Բացի ուրբաթէ) 18
9 25 Պէշիքթաշ, Գուզկունճ. Պէյլէր. Չենկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 28
10 5 Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաչլամ. Պէյք. Թարապ. Մեգարփ. Գավագներ (Ուրբաթները Պէօյիւքտ.) 18
10 40 Իւսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 19
10 45 Պէշիքթաշ Գուզկնճ. Պէյլէր. Չենկէլ. Վան. Գանտ. Պեպէք (Ուրբաթ օրերը Իւսկ. Գանտ. Վափօրի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 32
11 20 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաչլ. Պէյգօզ (Ուրբ. օրերը 11 25) 23
11 45 Գապթ. Գուզ. Պէյլ. Չենկ. Վանիք. 34
11 55 Գուզկ. Իւսկիւտար(*) 15

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	— —	— —	— —
— —	6 30 Պէշիք	1 50	— —
— —	7 5	2 30 Պէշիք.	8 15
— —	8 5 Վափ.	2 50	9 5
1 30	8 20 Պէշիք	3 35 Վափ.	9 50
2 —	9 —	3 45 Պէշիք.	10 10 Պէշիք
2 30 Պէշիք.	9 30	4 15	10 30 Ֆէրպ.
3 5	10 — Ֆէրպ.	4 30 Ֆէրպօթ	10 40 Գպ.
3 30 Ֆէրպ.	10 20 Պէշիք	5 15 Վափ.	11 —
3 40	10 50	5 25	11 20 Ֆէրպ.
4 20	11 — Գուզկ.	5 45 Պէշիք	11 20
4 50	11 10 Ֆէրպ.	6 15 Ֆէրպօթ	11 50
5 30 Ֆէրպ.	11 20	6 20	11 55 Գպ.**
5 25 Վափ.	11 40	7 5	12 5
6 10	12 5	— —	— —
— —	— —	— —	— —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	6 30 Պէշիք	— —	7 5
— —	7 5	2 5	8 15 Պէշիք.
1 45**	8 — Վափ.	2 30 Պէշիք	9 5
2 30 Պէշիք.	8 20 Պէշիք	3 35 Վափ.	9 45
3 —	9 — Պէշիք	3 50	10 10 Պէշիք
3 40	9 30	3 45 Պէշիք	10 30 Ֆէրպ.
3 30 Ֆէրպօթ	10 — Ֆէրպ.	4 30 Ֆէրպօթ	10 40
4 20	10 10 Պէշիք	4 40	11 20 Ֆէրպ.
5 5	10 40	5 15 Վափ.	11 20
5 30 Ֆէրպօթ	11 10 Ֆէրպ.	5 25	11 40
*5 25 Վափ.	11 10	5 45 Պէշիք	12 5
6	11 40	6 15 Ֆէրպօթ	— —
— —	12 5	6 25	— —

* Այս երթեւեկութիւն Հրէից տօներուն, և շաբաթ օրերը Գուզկ. չպիտի հանդիպի։

** Բացի կիրակի օրերէ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 30 Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 45 » » (Կիր. օրերը ժ. 5 15)
10 40 » » (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 25 » » (Կիրակի օրեր ժ. 10 45ին)
3 — կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 15 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (Կիր. օրերը ժ. 5)
10 10 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 10 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (Կիրակի օրերը ժմ. 10 30ին)։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՓԱՐՉ ՇՈԳԵՆԱՒԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 50 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 30 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 » Գապաթաշ (Ենի գիւղի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի)
4 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
6 15 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 20 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

* Այս երթեւեկութիւնք Նոյմ. 16էն վերջ տեղի չեն ունենար։

* Բաց ի Ուրբաթ օրերէն.

Ծան. — Օդէ միգամած եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան. 161

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ, ԵԿԱՄՏԻՑ ԵՒ ՕԺՏԱՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՎԻԷՆՆԱ

Գործողութիւնք 1889 Դեկտ. ամսուն

Այս ամսուան մէջ ստացուած և ստորագրուած են 844 նոր մուրհակներ (պոլիս) որք կը կազմեն ապահովագրեալ դրամագլուխ, Ֆր. 5.117.407·50
Բաժիններու գանձ. » 432 287·03
Վճարման հատուցանց առթիւ » 296,100 —
1888 դեկտ. 31ին երաշխաւորեալ հասոյթ, Ֆր. 88.469.460·35
Ամբողջութիւն ապահովագրեալ գումարաց, Ֆր. 434.419.824·71
Վճարեալ գումար » 152.322.584·88

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր Գործակատարն Պ. ԼԻՈՆԷԼ ՊՈՆՏԻ,

Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայէրի, երկրորդ յարկ. 27

Ընկերութեան սեղանաւորն է Պ. Ս. ԱՏԼԷՐ

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեանց այս դեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որոց օգտակարութիւնը և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնը երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գիտութեամբն։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր աննշմարելի նիւթոյ միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով՝ կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդը, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն, որոց աս անունները տրուած է. ջերմն և սարսուռ, թաքուն ջերմ, պարբերական ջերմ, ընդհատեալ ջերմ, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտը ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուրեալ ծանհոտ նիւթերով, կամ բաց ագարանոցներէ և ականներու ծակտիկներէն ելած թունաւոր կազերով, որոց մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղն կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոյ կամ կազերու ազդեցութիւնը և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգտակար ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան րէք ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 181

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ